3.164.000 ПҮҮД—ГҮРЭНЭЙ АМБААРТА

КПСС-эй БУРЯАДАЙ ОБКОМДО

Республикын колхоз, совхозуудта намарай паар хахалалгын ябаса тухай

…лхоз, совхозуудта намарай эр… паар хахалалга тон хангалтагүй …ар ябуулагдажа байна гэжэ …С-эй обкомой бюро тэмдэглэнэ. …гаа Хоринн үйлэдбэриин уп…ениин ажахынуудта энэ хүдэл… бүришье муу. Сентябриин 1-…ндэгээр эндэ оройдоол 125 гек… намарай паар хахалагдаа. Тус …лениин Хүрбын, Хэжэнгын, …нын совхозууд мүнөө хүрэтэр …ье гектар намарай паар хаха…й байна.

…уунын, Баргажанай, Зэдын, …р-Шэбэрэй үйлэдбэриин управ…үүдэй колхоз, совхозуудташье …рай эртын паар хахалалга ехээр …на.

…лэдбэриин зарим управленинүү… колхоз, совхозуудай хүтэлбэри…дэй ороохо таряанай ургаса …лүүлхэ талаар энээнэй тон ехэ …шанартай байһаниие урда мэтэ …гүй дээрэһээнь намарай паар …алга ингэжэ гэдэргэ татагдана. …гаа таряалангай һолоомо хаһа …нь түргэн сэбэрлэжэ, бии бай… тракторнуудые намарай паар ха…лгада олоор табиха тушаа бодото …рал хандуулагданагүй.

…агтын, Зэдын, Баргажанай үй…бэриин управленинүүдэй олонхи …ынуудта намарайнь паар тон …аар хахалагдана. Трактор, маши…удынь дүүрэн хүсэндөө хүдэл…эгүй. Агрегадуудай ажалые …халаанда эмхидхэхэ, хахалалга…олесно тракторнуудые олоор хэ…хэ тушаа хэмжээн абтанагүй. …тор, машинада техническэ ха…анай муугаар хэгдэдэг дээрэһээ тэдэнь ходо эбдэржэ, нилээд ехэ сагаа миин байжа үнгэргэнэ. Түрүү ажахынуудай жэшээгээр һолоомо һүрилжэ абаха, намарай паар хахалха тусхай звенонуудые эмхидхэхэ талааршье баһа мүртэй юумэ хэгдэнэгүй.

Зарим ажахынуудта, илангаяа совхозуудта, намарай эртын паар хаһа сагтань һайнаар хахалһанай түлөө механизаторнуудые материальна талаар һайнаар урмашуулха хэрэгтэ баһал ёһотой анхарал хандуулагданагүй. Тэдэндэ һайнаар хүдэлхэ, амарха эрхэ байдалшье бии болгогдоногүй.

КПСС-эй обкомой бюро иигэжэ тогтообо:

1. Эндэ бии байһан дутагдалнуудые усадхажа, колхоз, совхоз бүхэндэ сентябриин 20 болотор түсэбөөр хараалагдаһан бүхы намарай паар хаһа сагтань эрхим шанартайгаар хахалжа заабол дүүргэхэ ёһотой гэжэ республикын Хүдөө ажахын продуктнуудые үйлэдбэрилхэ, бэлэдхэхэ министерство, үйлэдбэриин управленинүүдые, партийна комитедүүдые болон партийна организацинуудые, ажахын хүтэлбэрилэгшэдые уялгалха. Энээниие бэелүүлхын тула **иимэ юумэ хэхэ:**

а) тарялалан дээрэхи һолоомые түргэн суглуулжа абаха хүдэлмэри эмхидхээд, хурьалгаһаа сүлөө байһан бүхы тракторнуудые намарай паар хахалалгада табяад, түхэреэн суудхэдэ бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ. Энэ зорилгоор үдэр бүриин техническэ харууһые һайнаар эмхидхэн, тракторна бригада, отряд бүхэндэ агрегадуудые хоёр халаанда хүдэлгэхөөр трактористнуудые олзжо табиха. Тракторист бүхэнэй халаапайнгаа даабариие заабол дүүргэхэ бүхы эрхэ байдал бии болгохо. Намарай паар хахалхадаа агрегат бүхэндэ плугай хойноһоо шлейф-борной гү, али хадхууртай катогуудые шагтагалжа, газараа эрхим һайнаар элдүүрилхэ байна.

2. Намарай паар хаһа сагтань эрхим шанартайгаар хахалһанай түлөө механизаторнуудые алишье талаһаань һайн урмашуулха хэмжээнүүдые колхоз, совхоз бүхэндэ зохёожо, тэрэниие үргэнөөр хэрэглэхэ, мүн хүн зоной дунда политическэ, эмхидхэлэй хүдэлмэри тодорхой һайнаар ябуулха шухала гэжэ үйлэдбэриин управленинүүдые, партийна комитедүүдые болон колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгалха.

Полевой стануудта зоной һайнаар хүдэлхэ, амарха, сүлөө сагаа культурнаар үнгэргэхэ бүхы эрхэ байдал бии болгожо, механизаторнуудай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ байна. Намарай паар хаһа сагтань һайнаар хахалха гээшэ ороохо таряанай үндэр баян ургаса ургуулха, хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэйгээр хүгжөөхэ шухала эрхэ нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно. Тиимэһээ түрүү механизаторнуудай дүй дүршэлые саг үргэлжэ согсолон, үргэнөөр дэлгэрүүлжэ байха.

3. Намарай паар хахалалгын хэр зэргэ ябажа байһаниие үргэнөөр харуулха гэжэ «Правда Бурятии», «Буряад үнэн» газетэнүүдэй нэгэдэмэл редакци болон үйлэдбэриин управленинүүдэй газетэнүүдэй редакцинуудые уялгалха.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

41-дэхи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 213 (10581) | 1964 оной сентябриин 8, вторник | Сэн 2 мүнгэн

Һү худалдаха жэлэй түсэб дүүргэгдэе

…ТЭШАТОСХОН. (Телефоноор абтаба). Манай Мухар-Шэбэрэй үйлэд…ин управлениин Калининай нэрэмжэтэ колхозой ажалшад гүрэндэ һү …даха жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь 3 һара 25 хоногоор урид дүүр…н тухайгаа мэдээсэхэ байһандаа баяртай. Сентябриин 5-да бэлэдхэ… пунктда 3500 центнерэй орондо 3510 центнер һүн оруулагдаба.

Энэ түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тула колхозой олохон һаали… эрхимээр хүдэлөө. Зунай һаранuудта үнеэн бүриһөө тонно һү һаахын … социалис мүрысөөндэ оролсоһон һаалишан Елена Разуваева сен…риин 1 болотор үнеэн бүриһөө 1768 литр, Вера Тимофеева — …0, Хавронья Ястребова 1650 литр һү һаанхай.

Колхоз дотороо һү һаалгаар Покровско фермынхид (даагшань С. Иванов) социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Эндэхид үнгэрэгшэ …а һарада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1280 литр һү һаажа, гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ түсэб 91 процент дүүргээ.

КПСС-эй ЦК-гай болохоёо байгаа Пленумые эрхимээр угтахын тула …он, колхозоймнай ажалшад жэлэй дүүрэтэр гүрэндөө түсэбһөө га…р үшөө 1200 центнер һү худалдаха уялга абаа. Тиигэжэ мүнөө жэлдэ …ымнай Эхэ орондоо нёдондонойхидо орходоо хоёр дахин ехэ һү угэ….

Тэрэшэлэн гүрэндэ үндэгэ ехээр худалдахын тула шубуушаднай яһа… һайнаар хүдэлөө. Тэдэнэр бүхыдөө 150 мянган үндэгэ худалдаха тү…эй аад, сентябриин 1-дэ бэлэдхэлэй пунктда хамта 211,6 мянган үн… оруулаа.

Ч. МИТЫПОВ,
колхозой түрүүлэгшэ.
В. ИВАНОВ,
парткомой секретарь.

Таряа тушаалга үргэлжэлһөөр

Энэ жэлэйнгээ баян ургаса гээлтэ хоролтогүйгөөр хуряаха, Эхэ орондоо 30 мянган центнер таряа худалдаха гэһэн социалис уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө манай колхозой гэшүүд, механизаторнууд үсэд шангаар ажаллажа байнхай.

Сентябриин 4-нэй байдалаар колхознай гүрэндөө 18.192 центнер таряа худалдажа, түсэбөө 3.192 центнерээр үлүүлбэ. Хуряалгын эхилхэһээ хойшо үрэһэ хүрэнгэ хаажа, тэрэнээ сэбэрлэжэ байнабди.

П. ХАЙДАПОВ,
XX партсъезын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.
Н. БАДМАЕВ,
парткомой секретарь.
Сэлэнгэ.

Республикын колхоз, совхозуудта ороохо таряа, кукуруза хуряалгын, намарай паар хахалалгын ябаса тухай

1964 оной сентябриин 5-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Үйлэдбэриин управленинүүд аймагууд	Ороохо таряанай хуряагдаһаниинь	Суглуулагдан сохигдоһониинь	Кукурузын хуряагдаһаниинь	Намарай паарай хахалагдаһаниинь
Баргажанай	53	86	88	11
Здын	28	62	57	11
тэрэ тоодо: Зэдын	29	66	56	—
Захааминай	18	15	70	—
Яруунын	55	34	—	10
Кабанскын	43	60	90	22
Хяагтын	37	71	53	17
Мухар-Шэбэрэй	33	77	76	15
Түнхэнэй	44	93	90	31
Улаан-Үдын	34	92	79	20
Хоринн	42	46	92	8
Хойто-Байгалай	16	100	—	—
«Скотооткорм» трестын совхозууд	32	65	73	15

Эдэнэр социалис мүрысөөндэ түрүүлбэ

9 һарын түсэб болзорһоонь урид дүүргэгдэе

НАРҺАТА. (Телефоноор абтаба). Гүрэндэ һү худалдаха 9 һарынгаа түсэб болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысэжэ, манай Яруунын үйлэдбэриин управлениин ажахынууд 59.310 центнерэй орондо 59.431 центнер һү бэлэдхэлэй пунктда тушаагаа.

Кварталай түсэб болзорһоонь урид дүүргэхэ хэрэгтэ олонхи ажахынууд горитой хубита оруулһан байна. Жэшээнь, Иисэнгын совхоз гүрэндэ һү тушааха 9 һарын түсэб 122 процент, «Комсомольский» совхоз—103, Яруунын совхоз,—102, Нарһатын совхоз—101 процент дүүргээ.

Эдэ үдэрнүүдтэ управлениин олонхи ажахынуудай фермэнүүд түсэбһөө гадуур һү ехээр һааха, тушаахын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэжэ байна. Колхоз, совхозуудаймнай ажалшад кварталай дүүрэтэр гүрэндөө түсэбһөө гадуур 6 мянган центнер һү тушааха, худалдаха зорилго табяа.

Г. ТЮМЕНЦЕВ,
үйлэдбэриин управлениин начальник.
Н. ПАВЛОВ,
хүдөөгэй үйлэдбэриин парткомой секретарь.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Шубуу үсхэбэрилгэдэ промышленна арга хэрэглэхэ

КПСС-эй Центральна Комитет бо… СССР-эй Министрнүүдэй Совет …убуунай мяха болон үндэгэ про…шленна аргаар үйлэдбэрилгэ эм…хэхэ тухай» тогтоол баталан абаа. …ай жэлнүүдтэ томо томо горо…д болон промышленна центрнүү… тойруулан байгуулагдаһан шу…унай фабиканууд үйлэдбэриин эм…хэлэй түрүү арга, мүн эрдэм ухаа… туйлалтануудые хэрэглээд бай…а, шубуудһаа ашаг шэмэ абал… нилээд дээшэлүүлжэ, ажалай …ашые бага болгожо, тэжээлнүү… үлэмжэ нарин һайнаар хэрэглэ…шадаа, тэрэнь үндэгэнэй үнэ сэн … ехээр хямдаруулха арга олгобо, …эжэ КПСС-эй ЦК болон СССР-эй …нистрнүүдэй Совет тэмдэглэбэ. …олонхи олонхи шубуунай фабрика…д ашаг олзо оруулдаг предприя…нууд боложо, эдэ фабиканууд дээ…хэгдэһэн шэнэ барилгын гаргаша…д богонихон болзор соо бусаагда….

…үнөө үедэ хүдөө ажахын үйлэдбэ…е ашаг ехэтэй болгохо хэмжээнүү… бэелүүлһэнэй, мүн тэрэниие тус… мэргэжэлтэй болгохо хэмжээнүү… шууд бэелүүлһэнэй дашарамда, …ю томо хото городуудай шадар бо… промышленна центрнүүдтэ шу…унай фабикануудай барилга нилээд …эхлэхэ, тиигээд тэндэ промышлен… аргаар шубуунай мяха болон үндэ… үйлэдбэрилгые ехэ болгохо дүүрэн …тай болгодоо, тиимэһээ хото горо… болон промышлена центрнүүдэй … зоной шубуунай мяха болон үн… худалдан абаха хэрэглэмжые …аха хэрэг анхаралдаа абаха бо….

Шубуунай фабиканууд дээрэ, мүн …рта шубуу үдхэдэг ажахынууд… 1970 он болотор 15,4 миллиард …дэгэ абадаг боложо нэмээхэ, тэрэ …до шубуунай фабиканууд дээрэ … миллиард үндэгэ, 811 мянган тон… шубуунай мяха абажа ехэ болго…. 1965—1970 онуудта шубуунай … абаха 508 фабрика, шубуунай … абаха 258 фабрика шэнээр ба… болон үргэдхэхэ тухай союзна …публикануудай компартинуудай … болон Министрнүүдэй Соведүүдэй … дурадхалнуудые КПСС-эй Центральна Комитет, ССР Союзай Министрнүүдэй Совет анхаралдаа абаа. 1970 он болотор орон доторнай бүхыдөө 788 томонууд шубуунай фабиканууд бии болоод байха юм, тэрэ тоодо жэлдээ 100—150 гара миллион үндэгэ абадаг 23 шубуунай фабрика, мүн жэлдээ 50—80 миллион үндэгэ абадаг 34 шубуунай фабрика, 40 миллион үндэгэ абадаг 17 шубуунай фабрика бии болохо, үлэгшэнь жэл соо 20—20 миллион үндэгэ абадаг байха юм. Тусхай мэргэжэлтэй совхозууд, колхозуудтай хамта, тэдэнэр жэл соо 30 миллиард үндэгэ абадаг болохо байна.

Союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд, мүн СССР-эй Госстрой хадаа предприяти бүхэндэ жэл соо 20—40 миллион үндэгэ абаха гү, али жэл хахад—хоёр жэлэй турша соо 1—2 миллион дальбараа абаха хүсэтэй шубуунай фабиканууд болон шубуу үдхэдэг совхозуудые байгуулжа, ашаглалгада оруулха ябадал хангаха уялгатай, тиин томо томо шубуунай фабиканууд барилгын эхилхэһээ хойшо түрүүшын 2—3 жэл соо мүн лэ эды шэнээн юумэ үгэдэг болохо юм.

Шубуунай фабикануудай шэнэ барилга урагшатай һайнаар хэхын тулада мүн тэдэниие дурсагдаһан болзор соо ашаглалгада оруулхын тулада, шубуунай фабикануудай барилгада промышленна болон городой барилга эрхилдэг томо томо барилгын эмхи зургаанууд хабаадуулагдаха ушартай.

Шубуу үдхэхэ ажахыһаа абтаха ашаг шэмээр хүн зоной хэрэглэмжые үлэмжэ дүүрэнээр хангахын зорилгоор партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд хадаа шубуунай фабиканууд дээрэ болон тусхай мэргэжэлтэй совхозуудта шубуунай мяха болон үндэгэ абалгые ехэ болгохотой хамта, мүн ондоо шэглэлтэй колхозууд, совхозуудта ажахы доторой тусхай мэргэжэл бии болгоһоной үндэһэ һуури дээрэ шубуу үсхэбэрилгые бүхы хэмжээгээр хүгжөөхэ уялгатай. Тиихэдээ тэндэ шухала хэрэгтэй эрхэ байдалай бии байһыень харалсажа, тиимэ ажахынуудта томо томо оньһожоруулагдамал шубуунай фермэнүүдые тогтоохо байна.

СССР-эй Госплан, СССР-эй Госстрой, СССР-эй Арадай Ажахын Совет болон союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд 1965 онһоо эхилжэ шубуунай фабикануудые, мүн шубуун ажалай продуктнуудые абаха бэшэшье тусхай мэргэжэлтэй предприятинуудай барилга комплексноор түсэблэхэ зэргэтэй гэжэ хараалагдана.

Энээнэй дашарамда, 1966—1970 онуудта табигдаһан түсэбэй проект соо шухала хэрэгтэй шэнэ барилгын мүнгэ һомололго хараалаад, тэрэ мүнгэ зөөриие үйлэдбэриин байшангуудай, байрын гэрнүүдэй, хүүгэдэй саад, яслинуудай, һургуулинуудай, бэшэшье культурно-ажаһуудалай зорилготой байра байшангуудай барилгада зорюулхыень СССР-эй Госпланда болон союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгагдаа.

Квартал бүхэндэ хубааха гэнгүйгөөр, жэл доторхи һомололгын хэмжээн соонь шубуунай фабикануудай болон шубуу үдхэхэ бэшэшье ажахынуудай барилгада мүнгэ гаргажа үгэхэ хэрэг СССР-эй Гүрэнэй банкда, СССР-эй Барилгын банкда даалгагдаа. Тиихэдэ шэнэ барилгын жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэһэн шубуунай фабикануудта болон шубуу үдхэхэ бэшэшье ажахынуудта хэгдэһэн хүдэлмэриин элдэб түхеэрэлгын түлөөһэ болон бэшэшье гаргашануудые түлэхын тулада зээлеэр мүнгэ гаргажа үгэхэ эрхэ тэдэндэ үгтөө, тиигээд тэрэ зээлеэр абаһан мүнгөө удаадахи жэлэй февраль һараһаа оройтонгүй бусааха юм.

Шубуу үдхэдэг тусхай мэргэжэлтэй ажахынуудые хүтэлбэрилхын тулада СССР-эй шубуу үдхэдэг промышленностиин союзно-республиканска Управлени (СССР-эй Птицепром) байгуулагдаа. Тиин союзна республикануудта шубуу үдхэхэ промышленностиин союзно-республиканска управленинүүдые (Союзна республикануудай птицепромууд) гү, али шубуу үсхэбэрилгын трестнүүдые бии болгоходо зохихо байна гэжэ тоологдобо.

СССР-эй Птицепромдо, Союзна республикануудай шубуу үдхэдэг промышленностиин управленинүүдтэ болон шубуу үсхэбэрилгын трестнүүдтэ иимэ юумэ даалгагдаа гэбэл:

шубуу үдхэдэг предприятинуудта промышленна аргаар шубуунай мяха, үндэгэ абалгые, мүн иимэ продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэбүүдэй дүүргэлтые эмхидхэхэ;

шубуунай фабиканууд дээрэ, тусхай мэргэжэлтэй ажахынуудта шубуунай үүлтэр һайжаруулха хэрэг эмхидхэхэ, колхозууд, совхозуудай шубуу үдхэдэг фермэнүүдые ашаг шэмэ ехэтэй үүлтэртэ болон гибриднэ шубуудаар хангаха;

комбикормо буйлуулха заабари зохёохо, шубуунда эдюулхэ комбикормонуудай үйлэдбэрилгэ эмхидхэхын болон тэрэнэй шанарай хойноһоо хиналта табиха, тиигээд тэрэниие ашагтай һайнаар хэрэглэхэ ябадал хангаха;

промышленна аргаар шубуу үсхэбэрилгые томо томоор эмхидхэхэ түрүү арга онпо болон үндэгэн сооһоо дальбараануудые гаргаха мүнөө сагай технологи, мүн шубуудые үсхэхэ, тэдэнэй хойноһоо харууһалха, тэрэшэлэн шубуу үүсэлэн буйлуулха гурим заабари зохёожо нэбтэрүүлхэ, шубуунай мяха болон үндэгэ абалгада ажалай болоод, мүнгэнэй гаргашануудые хороохо ябадал хангахаар ажалай эмхидхэлэй болон нормо табилгын үлэмжэ нарин һайн арга зохёожо олохо, үйлэдбэриин ажал оньһожоруулга үргэнөөр нэбтэрүүлхэ;

шэнэ барилга (захил хэхэ эрхэтэйгээр) бэелүүлхэ, барилгануудые проектно-сметнэ документнүүдээр хангаха, технологическа, энергетическэ түхеэрэлгэнүүдые, мүн кабельна хэрэгсэлнүүдые тогтоогдомол болзор соонь абаашажа үгэхэ;

шубуу үсхэбэрилгэ эрхилхэ эрдэмшэнжэлэлгын эмхи зургаануудые хүтэлбэрилхэ;

мэдэлдээ үгтэһэн предприятинуудые мүнгэ зөөреэр хангаха, материально-техническэ һан жасануудые хубаарилха;

хүтэлбэрилхы кадрнууд болон мэргэжэлтэдые шэлэн олохо, хубаарилан табиха, шубуу үдхэхэ мэргэжэлтэдые

(*Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта*)

Габшагай хоёр

Манай фермын механизаторнууд хоёр мянгаад гектар ороохо таряа хуряаха юм. Таряа хуряалгые бэлэдхэлтэйгээр угтажа, ажалаа һайнаар ябуулна.

Механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ коммунис ажалай ударник Галсмхат Булатов эрхимлэнэ. Энэ нүхэрнай 400 гектар таряа хадаха уялгатай. Мүнөө үдэрэйнгөө нормые 125—150 процент дүүргэнэ.

Хадагдаһан таряанай баал суглуулан сохилгодо 4 комбайн табигдаа. Комбайнер Базар Цырендоржиев халаанайнгаа даалгабариие ходоодоо үлүүлнэ.

Б. ДОРЖИЕВ.
Анаагай совхозой 1-дэхи фермын механизатор.

Аха дүүгэй хани барисаанай аяншалга дүүрэе

КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев түрүүтэй Советскэ партийно-правительственна делегаци сентябриин 5-да Прагаһаа Москвагаа бусаба. Энэ делегаци Чехословакиин Коммунис партиин, Чехословакиин Социалис Республикын правительствын уряалаар аха дүү Чехословакида ошоһон байгаа. Эндэ айлшалха үедөө Словацка национальна восстаниин 20 жэлэй ойн һайндэртэ хабаадаа.

Делегациие Шереметьевскэ аэродром дээрэ нүхэд Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, Д. С. Полянский, Л. Н. Ефремов, Ю. В. Андропов, Л. Ф. Ильичев, В. И. Поляков, А. Н. Шелепин, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо Я. Э. Калнберзин, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонор болон бусад тушаалта хүнүүд угтаба.

Угтагшадай дунда гадаадын дипломадууд, Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэд байлсаа.

(ТАСС).

Советско-чехословацка хани барисаае улам бэхижүүлхын түлөө

Советско-чехословацка хамтын мэдүүлгэ

Советско-чехословацка хамтын мэдүүлгэ соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Н. С. Хрущев түрүүтэй СССР-эй партийно-правительственна делегаци Чехословакиин Коммунис партиин, Чехословакиин Социалис Республикын правительствын уряалаар 1964 оной августын 27-һоо сентябриин 5 хүрэтэр хани ёһоор Чехословакида айлшалаа. Тиихэдээ Словацка национальна восстаниин 20 жэлэй ойгоор Банска-Быстрицэдэ болоһон баярай һайндэртэ хабаадалсаһан, социалис общество байгуулха хэрэгтэ Чехословакиин Социалис Республикын туйлаһан шэнэ амжалтануудтайнь танилсаһан, промышленна предприятинуудта, хүдөө ажахын кооперативуудта ябажа хараһан, хүдэлмэришэд, таряашад, интеллигенциин түлөөлэгшэдтэй уулзажа, тэдэнтэй үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөнүүдые хэһэн байна.

Чехословакиин ажалшад СССР-эй арадууд, Советскэ Союзай Коммунис парти тушаа хани ёһоной талархал гаргаан, СССР-эй партийно-правительственна делегациие иналг халуунаар угтажа, баяртайгаар амаршална.

Хаа хаанагүй аха дүү ёһоор угтаһанайнь түлөө КПЧ-гэй ЦК-да, ЧССР-эй правительствада, бүхы чехословак арадта Советскэ партийно-правительственна делегаци үнэн зүрхэнэй баяр баясхалан хүргэнэ гэжэ мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

СССР-эй партийно-правительственна делегациин Чехословакида байха үедэнь хэлсээнүүд хэгдэһэн, хөөрэлдөөнүүд болоһон байгаа. Хоёр оронэй партийно-правительственна делегацинуудай хоорондо үнэн сэдьхэлэй, хани харилсаанай, социалис интернационализмын ёһоор байдалда хэгдэһэн хэлсээнүүд бүхы зүбшэн хэлсэгдэһэн асуудалнуудаар һанал нэгэтэй, бата нэгэдэлтэй байһые гэршэлбэ.

Политическэ, экономическа болон соёл болбосоролой талаар чехословак арадай туйлаһан гайхамшаг амжалтануудые Советскэ партийно-правительственна делегаци баяртайгаар тэмдэглэнэ гэжэ мэдүүлгэ соо дурдагдана.

Хоёр делегаци СССР-эй болон ЧССР-эй хоорондо туйлагдаһан аха дүүгэй хани харилсаанай ашатүгэс үрэ дүнгүүдые зүбшэлөөд, энэ харилсаа холбоогоо саашадань үргэдхэхэ, гүнзэгырүүлхэ тухай хөөрэлдэһэн байна. Харилсаа холбооной

(*Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта*)

СОВЕТСКО-ЧЕХОСЛОВАЦКА ХАМТЫН МЭДҮҮЛГЭ

Эхиниинь 1-дэхи нюурта

асуудалнууд, 1963 оной ноябрь соо Советскэ Союзда ЧССР-эй партийно-правительственна делегациин ерэхэ үеэр хөгдөһэн хэлсээнүүд бүри гүнзэгырүүлэгдэн тодорхойлогдоо.

Советско-чехословацка харилсаан тэгшэ эрхын, бэе бэедээ этигэлсэлгын, хани барисаанай, аха дүүгэй ёһоор харилсан туһалалсалгын, саг үргэлжэ гүнзэгыржэ байгаа харилсаа холбооной үндэһөөр хүгжөөгдэнэ гэжэ хоёр талынхид ханангяар тэмдэглэбэ.

Экономическа харилсан туһалалсалгын соведэй ажал ябуулгын гол гуримтай зохилдуулан, социалис оронуудай экономикын холбоое улам гүнзэгырүүлхэ ябадал уласхоорондын оршон соо ажалаа хубаажа бүтээдэг экономическа, научно-техническа харилсаа холбоогоо үргэдхэлгэдэ ехэ удха шанартай гэжэ хоёр талынхид онсолон тэмдэглэнэ.

Хоёр делегаци уласхоорондын байдалай бүхы гол асуудалнуудаар һанал бодолнуудаа зүбшэн хэлсээ. Тиигээд уласхоорондын мүнөөнэй байдалые сэгнэлгын талаар, эб найрамдал хүсэдэг зоной, уласхоорондын революционно ба национально-сүлөөрэлтын хүдэлөөнэй туйлаһан ехэ амжалтануудые сэгнэлгын талаар нэгэн һаналтай байһан тухайдаа тэмдэглэбэд.

КПСС-эй болон КПЧ-гэй түлөөлэгшэд хоёр партиин хоорондохи харилсаанда хабаатай асуудалнуудые, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй гол шухала зорилгонуудые зүбшэн хэлсээ гэжэ Мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Марксизм-ленинизмые хүгжөөхэ хэрэгтэ Советскэ Союзай Коммунис партиин оруулһан угаа ехэ хубитые, тэрэнэй XX съездын шиидхэбэринүүдэй түүхэтэ удха шанарые Чехословакиин Коммунис парти үндэрөөр сэгнэнэ, 1957 оной Деклараци соо, 1960 оной Мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүд уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй хүгжэлтэдэхи шэнэ шатын эхи табиһан байна гэжэ Мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ. Тэрэшэлэн КПСС-эй XXII съездын шиидхэбэринүүдэй бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удха шанарые, тэндэ баталан абтаһан, коммунизмын уг зорилгонуудые туйлаха зам зааһан гайхамшаг Программые Чехословакиин Коммунис парти мүн лэ үндэрөөр сэгнэнэ.

Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай хамтадаа тодорхойлһон 1957 оной Деклараци соо, 1960 оной Мэдүүлгэ соо найруулагдаһан, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй хамтын хараа шугамые, стратеги ба тактикын гол ёһонуудые хоёр коммунис парти өөһэдынгөө ажал ябуулгада хүтэлбэри болгоно. Үнгэрһэн жэлнүүдэй хэрэг ушарнууд энэ хараа шугамай зүб байһые, илаха ёһотойе бүрин тодоруулаа.

Дэлхэйн хүгжэлтэдэ саг үргэлжэ гаража байдаг шэнэ үзэгдэлнүүд, тэрэшэлэн уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэхи хамтын тэмсэлэй асуудалнууд аха дүү партинуудай хараа бодолые үе үе хамтааран зүбшэн хэлсэхэ эрилтэ табидаг байһыень хоёр парти адляар ойлгоно. Тиимэһээ ойрын сагта коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай шэнэ зүблөө зарлалгые тон шухала зорилго болоно гэжэ хоёр коммунис парти тоолоно. Хитадай компартиин хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө эб эмхи таһалха зорилготой ябуулганууд мүнөө уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нягта эмхидэлдэ, бата нэгэдэлдэ тохёолдуулагдажа байһан гол аюул болоно гэжэ КПСС ба КПЧ мэдэрнэ. Дэлхэйн коммунизмын бата нэгэдэлдэ эсэргүү Хитадай коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдэй аюултай, тон таарахагүй ябуулгые хоёр парти эрид шууд буруушаана.

Социальна хоёр ондоо байгуулалтын экономическа мүрысөөнэй үедэ социализмын хүсэнэй капитализмын хүсые бүри ехээр булиха байха революционно уг зорилгонуудые туйлахын, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй түүхэтэ үүргые дүүргэхын тула уласхоорондын тон таатай зохид оршон байдал хангагдаха байха гэжэ КПСС, КПЧ батаар этигэнэ гэжэ Мэдүүлгэ соо заагдана. Амгалан ёһоор зэргэ оршон байлгын политика хадаа империализмтай, буржуазна үзэл сурталтай эбсэхэ гэһэн удхатай бэшэ юм гэжэ аха дүү партинууд онсолон тэмдэглэнэ. КПСС-эй, КПЧ-гэй ажал ябуулгань марксистско-ленинскэ шууд сэхэ хараа бодолоор, буржуазна үзэл сурталай бүхы үзэгдэлнүүд туһаа эбсэшэгүй байха хараа бодолоор нэбтэрэнхэй. Манай хоёр парти мүнөө сагай хүн түрэлтэнэй общестиын амгалан тайбан, социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын замаар саашадаа хүгжэлгые хангахын тула шухала бүхы юумэ хэжэ, империализмда эсэргүүсэн эрид шууд тэмсэжэ байна, саашадааше тэмсэхэ байха.

Советскэ Союзай партийно-правительственна делегациин Чехословакида ерэһэниинь, СССР-эй болон ЧССР-эй партийно-правительственна делегацинуудай хэһэн хэлсээнүүдынь Советскэ Союзай Коммунис партиин, Чехословакиин Коммунис партиин, СССР-эй болон ЧССР-эй правительствануудай суртал бодолой, политическа талаар бата нэгэдэлтэй байһые, Советскэ Союзай болон Чехословакиин арадуудай эбдэршэгүй бата хани барисаае үшөө дахин элирхэйлэн харуулаа, марксизм-ленинизмын һургаалай үндэһөөр хоёр ороной хоорондохи аха дүүгэй харилсаа холбоое бүхы талаарнь гүнзэгырүүлэн хүгжөөлгэдэ туһа хүргөө гэжэ Мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Советско-чехословацка хамтын Мэдүүлгэдэ КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, КПЧ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь ЧССР-эй Президент Антонин Новотный гар табиба.

(ТАСС).

ЭЛИЗАБЕТ ГЕРЛИ ФЛИНН

Америкын Холбоото Штадуудай Коммунис партиин Национальна Комитедтэ

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Нүхэр Элизабет Гэрли Флинн удаанашье бэшэ һаа, хүндөөр үбшэлһэнэй һүүлээр, 1964 оной сентябриин 5-най үглөөгүүр СССР-эй Элүүрые сахилгын министерствын түбэй клиническэ больницада наһа бараба гэжэ Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет ехэ шаналал гашуудалтайгаар мэдээсэнэ. США-гай Коммунис партиин Түрүүлэгшэ, американска ба уласхоорондын хүдэлмэришэнэй, коммунис хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша наһа баража, тон хүндэ гээлтэ хохидолой ушарһантай дашарамдуулан, Советскэ Союзай Коммунис парти, совет хүнүүд США-гай бүхы коммунистнуудта, түрүү үзэл бодолой ба демократиин тала баридаг бүхы хүнүүдтэ өөһэдынгөө үнэн зүрхэнэй шаналал мэдүүлнэ. Нүхэр Элизабет Флиннэй нүгшэһэниинь эб найрамдалай, демократи болон социальна дэбжэлтын хэрэгые тон шухалада тоолодог бүхы хүнүүдтэ ехэ гашуудал, хохидол ушаруулба.

Нүхэр Флинн бүхы арюун тунгалаг, эдэбхи түгэс ажабайдалаа американ арадай ерээдүйн зол жаргалта, һайн һайхан байдалай аша туһада зорюулһан байна. Америкын ажалшадай аша туһын түлөө тэмсэлэй бэрхэтэйшье һаа, алдарта замда бага наһанһаа жагсаһан нүхэр Элизабет Флинн США-гай хүдэлмэришэнэй, социалис болон коммунис хүдэлөөе хүгжөөхэ хэрэгтэ онсо ехэ туһа хүргэһэн байха юм. Нүхэр Элизабет Флинн 60 шахуу жэлэй турша соо империалис хархис доботолгодо эсэргүүсэн, демократическа эрхын түлөө, социальна үнэн зүб хэрэгэй түлөө США-гай ажалшадай олон тоото тулалдаануудта элитэ ехэ үүргэ дүүргээ. Олониитын дайшалхы эмхидхэлшэ, эсэхэ сусахые мэдэхэгүй тэмсэлшэ, дүлэтэ оратор, гайхамшаг публицист байһан нүхэр Флинн бүхы нүхэд болон ханинарайнгаа дурасхаалда тиимэл зандаа хэтэ мүнхэдөө үлэхэ байха. Нүхэр Флинн марксизм-ленинизмын һургаалда, пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта үнэн байдагаараа бүхы оронуудтахи коммунистнуудай дунда ехэ хүндэтэй, алдартай болоһон юм.

Американ арадай алдарта басаган, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө эрэлхэг тэмсэлшэ, США-гай болон СССР-эй арадуудай хоорондын хани барисаае хүгжөөхын түлөө абьяастай тэмсэлшэ нүхэр Элизабет Герли Флиннэй арюун тунгалаг дурасхаалые манай партиин гашуун, совет хүнүүд зүрхэ сэдьхэлдээ ходоодо хадагалжа ябахал.

Советскэ Союзай Коммунис Партиин Центральна Комитет.

Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитедһээ

США-гай Коммунис партиин Түрүүлэгшэ, американска ба уласхоорондын хүдэлмэришэнэй болон коммунис хүдэлөөнэй элитэ ажал ябуулагша, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө эрэлхэг тэмсэлшэ нүхэр Элизабет Гэрли Флинн удаан бэшэшье һаа, хүндөөр үбшэлһэнэй һүүлээр, 75-дахи наһандаа Москвада 1964 оной сентябриин 5-най үглөөгүүр наһа бараба гэжэ Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет манай ороной коммунистнуудта, бүхы ажалшадта ехэ шаналал гашуудалтайгаар мэдээсэнэ.

АЖАХЫТНАЙ ЖЭЛ ХАХАД СОО ХҮРЭХЭ ТЭЖЭЭЛ ХЭР БЭЛДЭНЭБ?

Хүнэй гар харахаяа болиходоо...

Сабшалан эзэтэй болоо. Хонишод, малшад үбһэ тэжээл өөһэдынгөө хүсөөр өөһэдтөө бэлдэхэнэ. Ажахын тоосоото бригаданууд үбһэ абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ.

Урдань үбэлжэлгын дутэлхэ тээшэ фермэ, гүүртэ, отарануудай хоорондо үбһэ тэжээл хубаалган болоходо, хэды олон үгэ хүүр, арсалдаан, шууялдаан болодог байгаа гээшэб.

— Манда намагай муу үбһэн дайралдаба. Энээндэ, тэрээндэ шэмэтэй һайн үбһэ үгөөт, — гэхэ нэгэниинь.

— Үгы, бидэ энэ үбһэ абахагүйбди. Ондоо тээһээ үгэгты, — гээд нүгөөдэнь ганирха. Харин гурбадахинь:

— Үбһыемнай дутуу үгөө. Хэмжүүрэй юумэ аад, хор хомхи байба, гэжэ үбһэ тэжээлээ хаһа сагһаа урид бараад, альгаа дэлгээжэ һуудаг бэлэй.

Мүнөө фермэ, гүүртэ, бригада, отарануудта тиимэ юумэн гэжэ огто байхагүй. Хонишод, малшад, һаалишадшье хүнэй гар хараад һууха болижо, ажахын тоосоондо ороод, сабшалан, таряалангай газар даажа абаад, адууһа малайнгаа, эдихэ үбһэ тэжээл өөһэдөө бэлдхэдэг болоһоор гурбадахи жэлээ ябана. Энээнэй алишье талаараа ашагтай һайн байһаниие үнгэрһэн 2 жэлэй, илангаяа байгша оной дүй дүршэл элитээр харуулна.

Нёдондо сагай уларилай муугһаа боложо, үбһэ тэжээл багаар бэлдхэд, зарим гүүртэ, бригада, отарануудай малай эдихэ хоолоор бага зэргэ дуталдаһан, тухашарһан байгаа. Тиигэбэшье бүхы арга боломжоёо хэрэглэн, ондоо тээгүүр үбһэ сабшахаһаа эхилээд, аргыень оложо, адууһа малаа гарза хоролтодо оруулангүй ондо ороо һэмди.

Үнгэрһэн жэлдэ тохёолдоһон энэ бэрхэтэй байдалһаа зохихо тобшолол хэжэ, малшад, хонишоднай байгша ондо өөһэд өөһэдынгөө сабшалан дээрэһээ шадаал һаа, ехэ үбһэ абаха гэжэ шиидээ һэн.

Энэ жэлдэ алишье гүүртэ, отарада сабшалан уһалжа, үтэгжүүлжэ, ургасыень эрид дээшэлүүлхын тула горитой хүдэлмэри хэгдээ. Жэшээлхэдэ, хабар саһанай хайлажа, газарай гэдэжэ эхилэмсээр, пенсидэ гараһан үбгэд Цыжип Цыбжитов Цыпил Цыренжапов хоёр Халяарта, Хохюуртын холын сабшалан һайрамай уһаар уһалжа захалаа юм. Мүн үнинэй лугӧвод Чимит Бадмаев, залуу хүбүүн Шойдоржо Базаров гэгшэд Тураасгай, Ажя, Барти гэжэ газарнуудта хабар эртэ нилээд ехэ сабшалан ундалуулһан байна. Тэрэшэлэн хонишодой олон бригада, һаалиншье фермэнүүд өөһэдынгөө даажа абаһан сабшалан дээрэ үбэлдөө, хабартаа наг шэбхэ һайса гаргажа тараалан.

Эдэ бүгэдын аша үрэ мүнөө элитээр харагдажа байна. Тусхайлбал, **энээнһээ урагша жэлдээ ехэдээл һаа, 500—600 центнер үбһэн абтадаг Халяарта, Хохюурта, Тураасгайн голһоо байгша ондо тус бүриһөөнь 1000—1500 центнер эрхим шанартай үбһэн гаранхай.** Оролдосотой бэрхэ лугӧвод Цыжип Цыбжитов сабшалангаа шадамараар уһалжа, **Сагаан-Нуур гэжэ газарта га бүриһөө 25 центнер үбһэ абаа. Энэ нүхэрнай уһалһан газарайнгаа ногоо өөрөө гараар сабшаад, һүрилжэ, тушаагаа юм.**

Юрэдөөл энэ жэлдэ гансахан сагай уларил таарамжатай байжа, хура бороо ходо ороод, үбһэ ногоон һайнаар ургашоо гэжэ яашье болохогүй. Сабшалан одоол бодото эзэдээ оложо, ёһотой һайнаар уһалагдадаг, үтэгжүүлэгдэдэг болоод лэ иимэ ехэ ургаса үгэбэ бшуу.

Урдань үбһэндөө хаһа сагтаа оронгүй унжагайрдаг, эмхи гуримшьегүйгөөр эхилээд, һүүлэй һүүлдэ бүхы сабшалангай ногоо хуу абажа хүшэхүрэнгүй хагдараадаг, үбһэншье өөдтэй абадаггүй һэмди. Харин байгша ондо энэ алдуугаа хараада абан, ногооной ургасын һайн болохолоор, саг гээнгүй, июлиин эхээр эгээн түрүүн холынгоо сабшалан сабшажа эхилээбди.

Гадна энэ жэлдэ хаа хаанагүй бэеэ дааһан, соморхон звенонуудые эмхидхэһэмнай тон һайн байба.

— 4—5 хүнһөө бүридэһэн, нэгэ морин косилка, тармууртай жэжэ звено юун мүртэй үбһэ бэлдхэжэ шадахаб даа,— гэжэ зариман урдань энээниие тоодоггүй һэн.

Теэд энэ һанамжын тон буруу байһаниинь мүнөө элитээр харагдана. Жэшээлхэдэ, хонишод Гомбо Шагдаров. Дондок Аюшеев гэгшэдэй даадаг оройдоол нэгэ морин косилкатай, губа-дүрбэн хүнһөө бүридэһэн звенонууд тус тустаа 400—500 центнер үбһэ яндайшатар һурилжэ абаа. Мүн малшад Цырен-Доржо Цыдыпов. Даша-Дондок Жимбеев, Ганжур Бадмаев гэгшэдэй звенонууд 5—6 хүнтэй аад, богонихон болзорто 600—800 гаран центнер үбһэ бэлдхэжэ шадаа бшуу. Ажал хүдэлмэреэ хоорондоо зохидоор хубаажа, заримынайнгаа хони, хурьгадаа адуулжа, искусственна үрэжүүлгэ хэжэ байхада, нүгөөдүүлынь бүхы гэр бүлөөрөө ехэ, багагүй үбһэндэ гараа. Жэшээнь, хонишон Гомбо Шагдаровай отарынхид оройдоол 3 хүн аад, нэгэеэ хонидоо адуулхые үлөөгөөд, Гомбо өөрынгөө нүхэр Хандажабтай һара хахадаар үбһэндэ гараһан. Тэдэнэр үбһэ тармуулха, бухал шэрүүлхэеэ өөһэдынгөө һургуулиин ухибүүдые абаашаа. Зарим хонишод, малшадай түрэл гаралайнь пенсидэ гараһан үбгэд, хүгшэдшье һайн дураараа үбһыень абалсана, туһална. Тэрэшье ойлгосотой. Ондоо хүндэ найдаад һуухагүй, хэрэгтэй үбһэ өөһэдөөл абаха болоно бшуу.

Үбһэ хуряалгаар Бата-Дамба Базаровай даадаг ажахын тоосоондо ороһон хонишодой томодхогдоһон бригадынхид һайн үрэ дүн туйлаа. Эндэхид түсэбөйнгөө ёһоор **1960 центнер үбһэ абаха аад, мүнөө 2350 центнер үбһэ һүрилөө. Тэрэнэйнь ехэнхи тракторай шарга дээрэ сомогдоо. Үшөө 500 шахуу центнер үбһэ бухалланхай.** Бригадынхид түсэбтэ газараа хуу сабшаашье һаа, ногооной үшөө хагдараагүй, сагай эртэ байһан дээрэһээ, элдэб бургааһа шугын забһар, таряалангай заха, жалга жаа соогуур сабшаһан зандаа. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, 2300 шахуу ехэ хонидой тус бүридэ 1,5 центнер хүртэхэ үбһэтэй. Тэдэнэр үшөө горитой зелёнко таринхай. Энэ жэлэй элбэг һолоомо хэрэглэлсэн, нүхэр Базаровай бригадынхид хонидтоо жэл соо бардам хүрөөд, үлүү гарахаар тэжээл абаа гээшэ. Түлгэ хонидые харадаг Данзан Маладаевай бригадын хонишод 1800 центнер үбһэ хуряажа, түсэбөө баһал горитойгоор үлүүлэн дүүргээ. Тэдэнэй абаһан үбһэнэй өөрынь үнэ сэншье тон хямда. Иимэ жэшээнүүд олон.

Хонишод, малшад, бүхы хүдэлмэришэдэйнгөө эдэбхитэй һайнаар хүдэлһэнэй ашаар мүнөө отделени бүхыдөө 13,5 центнер үбһэ һүрилөө. Тэрэнһээ гадна, үшөө гурбан мянга гаран центнер бухаллагдаһан үбһэн бии. Энээниие үни һүрилжэ абаха байһыемнай бороо ехэ ороод, һаатуулба. Сентябриин тэн болотор үшөө мянган центнер эндэ тэндэһээ лаб суглуулхабди гэжэ найдагдана. Силосшье нёдондонойхиһоо ехэ дарагдаа.

Тиигэжэ бүдүүн тэжээл бэлдхэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргээд, нёдондонойхиһоо 2 дахин ехэ үбһэ абахамнай. Энэ адууһа малдамнай бардам хүрэхэ.

Б. САНЖИМИТЫПОВ.
Чисаанын совхозой 2-дохи отделениин эрхилэгшэ.

Хориин үйлэдбэриин управлени.

Косилкаар сабшаха газар дууһажа, һүүлшын һүринүүдшье бодхоогдожо байна. Зураг дээрэ: Г. Шагдаровай звеногой морин косилкошон, хонишон Хандажап Базаржапова.

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

Тодоржо гараба

Шэмэтэй һайхан үбһэ тэжээл урда жэлнүүдэйхиһээ һурагтүй ехээр бэлдэхээр шиидэһэн XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд нэгэшье үдэрөөр хожомдонгүйгөөр үбһэ хуряалгадаа ороһон юм. Зорюута эмхидхэгдэһэн олон звенонуудай тоодо Радна Ринчинович Базаровай звеногойхид оролсоһон байна.

Морин косилкын ябаха газартань косилка хэрэглэжэ, ой модоной оёор, углуу тохой, уһа намагтай газартань гар хажууршадые ябуулжа, эдэнэр тэбэришье үбһэ сабшангүйгөөр орхёогүй. Үглөөгүүр һая туяаржа байхаһаа эхилээд, үдэшэ орой болотор энэ түрүү звеногойхид ажаллажа, тус бүридөө үдэрэйнгөө даабари үлүүлдэг байгаа. Иигэжэ бүгэдөөрөө бүтээсэтэй һайнаар ажаллаһанай ашаар үбһэ сабшаха түсэбөө бусадһаа түрүүлэн дүүргэбэ. 1500 центнер шанартай, шэмэтэй үбһэн һүрилэгдэнхэй. Уланай 8 жэлэй һургуулиин һурагша Содном Бадмаев, пенсидэ гараһан Радна Молонов гэгшэд звеногой эрхимүүдэй дундаһаа эрхимлэжэ гараа.

П. НАТАЕВ.

Баргажан.

Бэлшээриин үедэ үнеэн бүриһөө 1000 литр һү һааха

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ СЕНТЯБРИИН 25-Д

Баргажанай управлениин XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшын кабинет соо хэдэн хүнүүд һууна. Түрүүлэгшэ Сергей Иннокентьевич Тараскин, парткомой секретарь Жигмит Шодоевич Баталаев, Уланай сомсоведэй түрүүлэгшэ Гуржаб Бадмаевич Бадмаев гэгшэд, мүн колхозой бригадирнууд байлсаа.

— Колхозоймнай главна зоотехник Агния Цыремпилова дээдэ эрдэмтэй, Уланай бригадын бригадир Владимир Гармаев ветврач, дээдэ эрдэмтэй...— гэжэ байгаад, колхозой түрүүлэгшэ Сергей Иннокентьевич бригадирнуудай нэрые хойно хойноһоонь дурдана. Дүрбэ табан хүнэй нэрые нэрлээ, булта дээдэ болон дунда һургуулитай мэргэжэлтэд байба.

— Хаанаһаа иимэ олон мэргэжэлтэд колхоздотнай ерээ юм,— гээд гайхаһандаа асуубади. Зүгөөр ажахы бүхэндэ иимэ олон мэргэжэлтэд бригадираар, фермые даагшаар хүдэлнэгүй ха юм.

— Бултал манай хүбүүд, басагад гээшэл даа. Булта хүдөө ажахын институт дүүргээд, колхоздоо бусажа ерээ юм,— гэжэ түрүүлэгшэ омогорхон хөөрэнэ.

Түрүүлэгшын кабинет соо һү һаали тухай хөөрэлдөөн болобо. Колхозой һаалишад һү һаалгаар жэлэйнгээ түсэбые октябриин 1-лэ дүүргэхэбди гэһэн байгаа. Энээнииень мүнөө колхозой хүтэлбэрилэгшэд тооложо, тодорхойлжо байна. Сергей Иннокентьевич бүхы фермэнүүдэй арга боломжые хаража, шалгажа үзөөд:

— Үшөөшье хэдэн хоногоор урид, сентябриин 25-най үеэр түсэбөө дүүргэжэ болохобди,— гэбэ.

— Хайшан гээд энэтнай бэелүүлэгдэхэ байнаб?

— Жэлэй түсэб дүүргэтэрнай үшөө 1650 центнер һү тушаагдаха байна. Теэд мүнөө жэлдэ нёдондонойхиһоо бүри ехэ һү һаагдана ха юм. Эгээл тиимэһээ, график зохёогоод харахадамнай иигэжэ тодорхойлогдоно гээшэ.

Зүгөөр, колхозой түрүүлэгшэ нёдондоной байдал дээрэһээ дэмы тобшолол хээгүй ха юм. Тэрэ жэл һү һаали багаар һаагдадаг һаалиин фермэнүүдэй ажал муугаар эрхилэгдэдэг байһан. Теэд мүнөө жэлдэ энэ колхоздо ажалынь һайжараа ха юм. Ажахын һалбаринуудта мэргэжэлтэд олон хүдэлнэ. Зоотехнигүүд һаалиин үнеэдые эдеэлүүлхэ, харууһалха гурим зохёоно. Мүнөө бүхы фермэнүүдтэнь үнеэд үдэртэ гурба дахин һаагдажа байна.

Тугалнуудта искусственна аргаар һү бэлдэгдэдэг боложо, бүришье һайн болоо. Эндэ оньһон аргаар хүдэлгэгдэдэг тусхай цех ажаллана. Зунай үедэ колхозой тугалнуудта хамта 2 мянга хахад центнер һүн бэлдэн гаргагдаа. Цехэй бүхы хүдэлмэриие Виктор Тараскин хэнэ.

Үнгэрһэн жэлдэ малшадай байха газарта культбаза баригдаа. Мүнөө жэлдэ тэрэнь гоёор шэмэглэгдээ, библиотекэ бии болгогдоо. Эндэ магазин, медпункт ажаллана, ажалшадта кино харуулагдана. Мүн колхозой партком партийно-комсомолой бүлэг эмхидхэжэ, групп парторгоор медфельдшер Буда Цыренович Цыреновые томилоо юм.

Ажалай иимээр эмхидхэгдэхэдэ социалис мүрысөөнэй зали улам бадараа бшуу. 10 хоног болоод лэ ажалай дүн согсологдожо байдаг. Малшадые ажалдань урмашуулхын тулада колхозой правлени, парткомм түрүүшүүлдэ дамжуулгын вымпел барюулна. Мүрысөөнэй илагшадта мүнгэн шан үгтэдэг.

Мүрысөөнэй дүн гаргагдаха суглаануудые колхозой хүтэлбэрилэгшэд үнгэргэнэ. Иимэ суглаанууд дээрэ дутуу дунданууд хэлсэгдэжэ, малшадай урда тодорхой зорилго табигдадаг болонхой. Ажалдаа хайнгаша хэрэгээр хандагшад горитойгоор шүүмжэлэгдэдэг юм. Нэгэтэ залуу һаалишан Зина Очирова һааль абаһан һуеэ гашалгаһан байгаа. Энэнь анхан партийно-комсомолой бүлэгэй суглаанда, һаалишадай урда шүүмжэлэгдэһэн юм. Мүнөө Зина Очирова хэнһээшье дутуу гүйгөөр ажаллана.

Энээнһээ урагша тус колхоз һү һаалгаар управлени доторoo гээжэ ябагша һэн. Теэд ажалай һайнаар эмхидхэгдэдэг болоһоной ашаар энэ дутагдалынь усадхагдажа байна.

Г. СУББОТИН,
манай тусхай корр.

Дүй дүршэлтэй ханилаад

ХЯАГТА. **(Телефоноор абтаба).** Август һара үнгэржэ, ажалай дүн гаргагдажа байнхай. Зунай бэлшээриин үедэ совхозоймнай олон малшад һайнаар ажаллаа.

Түрүүн тугалшадай ямараар ажаллаһаниие хараябди. Мария Мулгадиева 106 толгой тугал, буруу хаража байдаг. Үнгэрһэн һарада тэдэнээ тус тустань сүүдхын 993 граммаар нэмээгээ. Мүн хэдэн жэлдэ мал ажал дээрэ хүдэлдэг Серафима Черноярова даадаг тугалнуудаа 800 граммаар нэмээжэ шадаа. Эдэнэр зунай бэлшээриин үедэ ехэ оролдолго гаргажа, малаа ногоо элбэгтэй бэлшээридэ адуулһан байха юм.

Залуу мал шахан таргалуулжа байдаг мал адуулагшад Ж. Санданов, В. Попова гэгшэд үнгэрэгшэ һарада даадаг хашарагуудайнгаа шэгнүүрые тус тустань 838—871 граммаар нэмээгээ.

Г. БЕЛЯКОВ,
Хиагтын совхозой главна бухгалтер.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур.
1964 оной сентябриин 8.

МҮНӨӨНЭЙ БАРИЛГЫН ШУХАЛА АСУУДАЛ

Бүхы ажал ябуулга, анхарал оролдолгоёо совет арадай аша туһада зорюулдаг парти, правительствамнай ойрын 10—12 жэлэй туршада гэр байрануудые олоор барижа, ажалшадай эрилтые хүсэдөөр хангаха зорилго табинхай. Долоон жэлнүүдэй хугасаада 650 миллион дүрбэлжэн метр талмайтай 15 миллион байра баригдахаар хараалагданхай.

Энэ зорилго бодотоор бэелүүлхын тула барилгын үйлэдбэри эрид һайжаруулха, барилгые индустриальна аргаар эрхилхэ хэрэгтэй болобо. Томо панелиин гэр барилга хаа хаанагүй хэрэглэгдэжэ эхилээ. Мүнөө баригдажа байһан гэр байрануудай 15 процентнь томо панелеэр бодхоогдожо байна. 1970 ондо томо панелеэр гэр барилга 28,5 миллион дүрбэлжэн метртэ хүргэгдэхэ гү, али городуудта бодхоогдохо гэр байрын 50 процентнь шэнэ аргаар эрхилэгдэхэ ушартай. Барилга дээрэ индустриальна арга хэрэглэбэл парти, правительствын табиһан зорилго амжалтатайгаар шиидхэгдэхэ юм.

Томо панелеэр гэр барихада ямар аша туһатайб, энэ арга юугээрээ һайн бэ?

Томо панель хэрэглэн гэр байра барихада, **тэрэнэй өөрынь үнэ хямда болоно, барилгын болзор нилээд ехээр хороогдоно.** Хирпиисээр гэр бодхоохоло нэгэ дүрбэлжэн метр байрын талмай бүхэнэй өөрынь сэн 112—115 түхэриг болодог. Харин томо панелеэр барихада 101—105 түхэриг юм. Барилга-хабсаралгын ажал нилээд ехээр хүнгэдхэгдэнэ. Заводто бэлдхэгдэһэн хабсаргамал түмэр-бетон зүйлнүүдые хэрэглэн, барилгые индустриальна аргаар эрхилхэдэ, гэр байранууд богони саг соо баригдажа дүүргэгдэдэг. Хэрбээ манай Улаан-Үдын эрхэ байдалда 60 байратай шэнэ гэр нэгэ жэл, жэл хахад соо хирпиисээр баригдажа дүүргэгдэдэг һаа, иимэ гэр һуури табиха бүхы ажалтай хамта томо панелеэр 4—5 һара соо бодхоогдохо юм.

Барилга түргэн саг соо, олоор бодхоохо зорилго шиидхэхын тула 1963 ондо Улаан-Үдэдэ гэр байрын томо панелиин завод ашаглалгада тушаагдаһан байгаа. Энэ завод жэлдээ 35 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмайн гэхэ гү, али 18 гэрэй хэрэгсэлнүүдые бүтээхэ шадалтай. Эдэ гэрнүүд тус бүридөө 60 гү, али 80 байратай байха юм.

Нёдондонһоо продукци хэжэ эхилһэн тус заводойхид томо панелиин гэр байрын бүхы детальнуудые бүтээхэ үйлэдбэри шудалаа. Байгша оной дүүрэтэр завод манай городто баригдаха гурбан гэрэй хабсаргамал детальнуудые бэлэн болгохоор харааланахай.

Иимэ гэрнүүд Улаан-Үдын Геологическая үйлсын 11-дэхи кварталда баригдажа эхилээ. Тэдэнэй томо панелиин детальнууд Ангарска заводһоо асарагдаа һэн.

Ямар нэгэ шэнэ юумэ хэжэ эхилхэдэ, шэнэ арга, дүй дүршэл нэбтэрүүлхэдэ элдэб бэрхэшээл, дутагдал дайрагдадаг. Эдэ дутагдал, бэрхэшээлнүүдые саг соонь, зүбөөр зайсуулха гээшэ барилгашадай, тус заводой коллективэй, барилгада хабаатай организацинуудай нэрэ хүндын хэрэг мүн. Томо панелиин детальнуудые бүтээхэ, хабсаргаха түрүүшын ээлжээнэй гол зорилго дүүргэгдээ гэхээр. Заводые дүүрэн һайнаар ашаглаха, жэлдээ 18 шэнэ гэрэй детальнуудые бүтээдэг болохо хоёрдохи зорилго үшөө шиидхэгдээгүй байһаар. Энээнэй шалтагаан юуб гэхэдэ перлит халаан хүбхылгэхэ цех барилга унжагайруулагдаһаар. Барилга-хабсаралгын 7-дохи управлениин барилгашад цехые түргэн саг соо барижа дүүргэхэ ёһотой.

Гадна гэр байрын томо панелиин детальнуудые олоор бэлдхэхын тула эдэ детальнуудые хэрэглэхэ захил хэгдэхэ ёһотой. Городой барилгын организацинуудһаа захилай абтаа һаа, заводто бүтээгдэһэн детальнуудые ондоо городуудта эльгээхэ хэрэгшьегүй байгаа. Горсоведэй гүйсэдком, барилга эрхилхэ захил хэдэг бусад организаци, капитальна барилгын таһагууд томо панелиин гэр байра эрхилхэ асуудалда ёһотой анхарал хандуулхаар болоо.

Шэнэ, индустриальна аргаар барилга эрхилхэ зорилго амжалтатайгаар бэелүүлхын тула үшөө нэгэ шухала асуудал шиидхэхэ хэрэгтэй юм. Томо панелиин гэр байрануудай сантехническэ кабинанууд заводто хабсаргагдан тааруулагдаха ёһотой. Харин гэр байрануудай томо панелиин детальнуудые бүтээхэ заводто сантехническэ кабина хабсарган таарууулха тусхай цех үгы байһаар. Иимэ цех баригдажа эхилээд, харин мүнгэ зөөриин һомологдоогүй дээрэһээ энэ ажал зогсоогдонхой. «Главвостоксибстрой» трестын цех барилгада хэрэглэгдэхэ мүнгэн зөөри һомолхо асуудал шиидхэбэл, 7-дохи СМУ-гай барилгашад тэрэ цех 1964 ондо барижа дүүргэхэ талаар хэмжээ абаха ёһотой. Гэр байрануудые түргэн болзор соо барижа, ажалшадай эрилтэ дүүргэхын тула мүнөө байһан заводые үргэдхэхэ, тэрэниие Буряадай барилгын управлениин нэгэ организацитай нэгэдүүлжэ, томо панелиин гэр байрануудые комбинат байгуулха шухала.

Город соо иимэ комбинат байгуулха арга боломжо бии. 35 мянган дүрбэлжэн метр талмай ээлдэг энэ заводой хүсэ шадал нэгэдэхи арга боломжонь болоно. Хоёрдохёор, олон гэр байрануудые бариха газарта шэнэ кварталнууд комплексноор баригдажа эхилээ. Харин городые шэнэдхэн байгуулха шэнэ барилгые комплекс квартал, кварталаар эрхилхэ асуу[...] үшөө хүсэд һайнаар шиидхэгдэ[...] байһаар. Гагаринай, Терешков[...] нэрэмжэтэ үйлсэдэхи шэнэ барил[...] квартал болгогдон хэгдэжэ эхилбэ[...] шухала хэдэн асуудал шиидхэхэ эр[...]тэ табигдана. Эдэ кварталнууд [...] пиисээр баригдажа байнхай. Ха[...] шэнэ кварталнуудай гэр байра [...] панелеэр барихын тула городой г[...]на архитекторэй зохёоһон түсэб [...]рэгтэй, комплексноор шэнэ бар[...] бодхоохо район тодорхойлхо шу[...] эндэ баригдаха гэр байрын дет[...]нуудые хабсарган табихын тула [...]женерно бэлдхэл хэгдэхэ ёһотой. Тиигээл һаа манай городто гэр [...]рын томо панелиин детальнуудые [...]тээхэ тусхай комбинат байгуу[...]ха, барилгые индустриальна ар[...] эрхилхэ арга хангагдаха байна.

Мүн хүдөө тосхонуудта бари[...] хоёр-хоёр дабхартай гэр байра, [...]гуулиие томо панелеэр баряа һаа [...] аша туһатай байха һэн гэжэ х[...] хүсэлэнтэйб. Иимэ асуудал ши[...]хын тула барилгын олоор эрхил[...] газарта «Бурятцелинстрой» [...]тын зүгһөө тусхай тух[...]гээр хангагдаһан полигон [...]гуулха шухала. Тиигэ һаа [...]хоз, совхозуудай түб тосхонд[...] ригдаха хоёр дабхар гэрнүүд [...] һургуулинуудһаа гадна хүдөө а[...] ондоо барилгануудта томо пан[...] детальнуудые хэрэглэжэ болохо.

Эндэ асуудалнуудые шинд[...] шэнэ барилга түргөөр, хямдаар, багатайгаар эрхилхэ арга хангаг[...]

Ц. ДАНЗАН[...]
«Буржелезобетон» нэгэдэлэй а[...]ша конструктор.

Зураг дээрэ: геологическая үй[...] 2-дохи кварталда томо панелеэр [...]ригдажа байһан гэрнүүд.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Шубуу үсхэбэрилгэдэ промышленна арга хэрэглэхэ

(…гсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

…ка бэлдэхэ, мүн тэрэшэлэн шу… …ажалда ябаһан хүдэлмэрилэгшэ… …гэжэл дээшэлүүлхэ;

…буунай фабрикануудай, шубуу …э совхозуудай, үүлтэртэ шубуу …гэ ажахынуудай, шубуу үдхэдэг …торна станцинуудай, мүн бэ… предприятинууд, эмхи зургаа… байгуулалтын гурим болон …ой штадуудые тогтоогдомол гу… ёһоор баталха.

…буунай фабрикануудые, тусхай …жэлтэй шубуун ажалтай совхо…, шубуу үдхэдэг, инкубаторна …инуудые хүтэлбэрилхэ респуб…ска, хизаарай, областной гү, областьнууд хоорондын тусгаар …лтэй трестнүүдые байгуулжа, …ние зохихо союзна республика… птицепромуудта мэдэлтэй …ол зохихо байна гэжэ тоолог… «Томо томо городуудай болон …шленна центрнүүдэй шадархи …до шубуунай мяха болон үндэгэ …ые ехэ болгохо тухай» КПСС-эй …, СССР-эй Министрнүүдэй Со… 1963 оной январиин 8-да тог… …оо хараалагдаһан шубуудай фаб…нуудай барилга түргэдхэхэ болон …лгада оруулха тушаа хэмжээ …нууд баталагдаа.

…буунай фабрика болон шубуу …эг совхоз бүхэниие улам ехэ …р мэргэжэлтэй болгохо хэмжээ…нуудые 1964—1965 онуудта …лхэ хэрэг союзна республика… Министрнүүдэй Соведүүдтэ, …-эй Птицепромдо даалгагдаа. …ээ эдэ предприятинуудай бүхы …бомжонууд шубуун ажалые …бари болгожо, туйлай ехээр …хын тулада хэрэглэгдэхэ ёһо… Мүн тэрэшэлэн шубууд болон бэ… адууһа малаа хангахын тула… …итаминна, шэмэтэй шүүһэтэй … шухала хэрэгтэй болоһон саг… …ороһото тэжээл үйлэдбэрилхын … бардам хүрэхөөр газар эдлүү… …ахы бүхэндэ тодорхойлжо үгэхэ, …эд шубуу үдхэдэг ажахыда …гэ мал үлээхэ гээшэ зохисотой … байха гэжэ тоологдоно.

…Р-эй Госстрой, СССР-эй Пти…ом, союзна республикануудай …трнүүдэй Соведүүд хадаа шубуу … байра байшангуудай (шубуу… …дальбараануудай байха байра …мэтэ) барилгые хямдаруулха… … хэмжээ абажа, түрүү дүй дүр…сэолһоной, мүн хилын саанахи …ые шэнжэлэн үзэһэнэй үндэ… …ури дээрэ оронойнгоо ами амя… …ономуудай байгаалиин-экономи… …онсо илгаануудые хараадаа … 1965—1966 онуудта шубуу… …фабрикануудай болон шубуу үд… …фермэнүүдэй үлэмжэ ашагтай …типовой проектнүүдые зохёожо … үлэлгэтэй.

…нөө баригдажа байһан шубуу… …фабриканууд дээрэ мүн тэрэшэ… …ССР-эй Птицепромой системын … үүсэлэн буйлуулха, комбикор… …дэхэ цехүүдтэ санитарно-техни… …, монтажна болон технологиче… …эрэлгэ тодхохо хүдэлмэри… …хэхэ хэрэг даалгаха гэбэл:

…СР, Украинын ССР, Белорус… …ССР, Грузиин ССР, Азербайджа… …ССР, Молдавиин ССР, Армениин …тэ—СССР-эй монтажна болон … барилгын хүдэлмэри эрхилхэ … үйлэдбэриин комитедтэ;

…бекэй ССР-тэ, Киргизэй ССР-тэ, …кэй ССР болон Туркмениин …тэ—СССР-эй Дунда Азиин эко…ческа районой барилгын талаар … үйлэдбэриин комитедтэ;

…вагай ССР-тэ, Литвагай ССР-тэ, …иин ССР болон Эстониин ССР-тэ …э республикануудай барилгын …стерствэнүүдтэ.

…буунай фабрикануудай хүдэл… …оньһожоруулхын тулада 1964 …1969 онуудта машинанууд болон …эралтэнүүдые бүтээхэ хэрэг эм… …эхые СССР-эй Госпланда, СССР- …Арадай ажахын соведтэ, СССР-эй …ронно техникын талаар гүрэнэй …тэ, союзна республикануудай …истрнүүдэй Соведүүдтэ даалгаха.

…буунай фабрикануудта, шубуу …рилдэг совхозууд болон фермэ…тэ хэрэгтэй болодог машинанууд … түхеэрэлгэнүүдые «Союзсель…ника» гэжэ бүхэсоюзна нэгэдэ… болон СССР-эй Птицепромой хэ… …жилнуудта тааруугаар үйлэдбэ… …ын тулада тусхай мэргэжэлтэй предприятинуудые 1965—1967 онуудта саашадань бүри ехэ хүсэтэй болгохо ябадалые түсэбүүдэйнгээ проектнүүд соо хараалхыень, тэрэшэлэн энэ зорилгоор хэгдэхэ капитальна барилгануудта шухала болохо мүнгэ зөөри һомолхыень СССР-эй Госпланда, СССР-эй Арадай ажахын соведтэ, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, Украинын ССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

Шубуунай фабрикануудые болон шубуу үсхэбэрилдэг бусад тусхай мэргэжэлэй предприятинуудые түхеэрэлгэнүүдээр хангаха хэмжээ ябуулганууд баталагдаа.

Шубуу үсхэбэрилгые, мал ажалай бусад һалбаринуудые эдинсэ ехэтэй зүйлнүүдтэй тэжээлээр хангаха угаа шухала байһые хараадаа абан, 1970 он хүрэтэр белок ехэтэй тэжээлнүүдые эды шэнээн хэмжээтэйгээр: тэжээлэй хуурай дрожжые—2016,4 мянган тонно хүрэтэр, тэрэ тоодо, нефтиин углеводуудһаа 1000 мянган тонно, гидролизно зүйлһөө 840 мянган тонно, эдеэ хоолой промышленностиин үлэгдэлнүүдһээ 176,4 мянган тонно хүрэтэр; мяха-яһанай шуһанай гурил—500 мянган тонно хүрэтэр; тэжээлэй загаһа болон кит загаһанай гурил—400 мянган тонно хүрэтэр, машиндагдаһан аад, хатаагдаһан һү 100 мянган тонно хүрэтэр буйлуулжа гаргахыень СССР-эй Госпланиие, СССР-эй Арадай ажахын соведые, СССР-эй загаһанай ажахын талаар Гүрэнэй үйлэдбэриин комитедые, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдые уялгаха.

1965 онһоо эхилэн мяха яһанай шуһанай болон загаһанай гурилай, бүхы нөөсэнүүд, хатаагдаһан тэжээлэй дрожжо, отруби, тэрэшэлэн жмых болон шрота (тоһолиг ургамалай үрэһэ тушаагшадта үгтэдэг жмых болон шрота өрүүлалсангүйгөөр) союзна республикануудта комбитэжээл болон белок, витамин ехэтэй нэмэлтэ үйлэдбэрилхын тулада зорюута үгтэхэ ёһотой гэжэ тогтоогдоо.

Шубуунда зорюулан 1970 он хүрэтэр 7150 мянган тонно (тэрэ тоодо 5500 мянган тонно гарнулированна) тусхай комбикормо үйлэдбэрилхэ талаар, шубуу үсхэбэрилдэг ажахынуудта 2300 мянган тонно орооһо тарянай зүйл үгэхэ талаар, тэрэшэлэн тэжээлые һайжаруулхын тулада ажахынуудта хэрэглэгдэдэг белок-витаминай нэмэлтэ 1500 мянган тонно хүрэтэр үйлэдбэрилхэ талаар союзна республикануудта үгтэһэн даалгабаринууд баталагдаа.

Шубуунай фабрикануудые, шубуу үсхэбэрилдэг бусад ажахынуудые шубуунай хүсэд һайн комбикормоор хангахын тулада комбикормо буйлуулан гаргадаг заводуудта эдэ ажахынуудые СССР-эй Птицепромтой зүбшэн даалгаха гээшэ союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй уялга болоно.

1970 он хүрэтэр витамин ехэтэй ногооной гурил 2,5 миллион тонно хүрэтэр, тэрэ тоодо, гүрэнэй комбикормо, гаргадаг предприятинуудта. СССР-эй Птицепромдо хамаатай предприятинуудта үгэхын тулада 1,6 миллион тонно зорюута хатаагдаһан үбһэнэй витамин ехэтэй гурил үйлэдбэрилгые 1965—1967 онуудта эмхидхэхыень союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгаха.

Комбикормын промышленностиин предприятинуудта, СССР-эй птицепромой предприятинуудта зорюута хатаагдаһан витамин ехэтэй ногооной гурил үгэхэ хэрэгтэнь тусхай ажахынуудые урмашуулхыень союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгаха:

зорюута хатаажа витамин ехэтэй ногооной гурил буйлуулан гаргажа худалдаха талаар тусхай мэргэжэлдэ ороһон ажахынуудта даалгабари тогтоохо;

зорюута хатаажа витаминна ногооной гурил үйлэдбэрилжэ худалдаһыень хараада абан, мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдаха даалгабариие эдэ ажахынуудта тогтоохо;

каротин болон протеин хэр ехэтэй байһыень хараада абан зорюута хатаажа гаргаһан ногооной гурилай худалдан абалгын (тушаалгын) сэн тусгаарлан тогтоохо;

зорюута хатаагдаһан ногооной витамин ехэтэй гурил бүтээдэг ажахынуудые һаадгүйгөөр электрын элшэ хүсөөр хангаха, тэрэшэлэн эдэ ажахынуудта тракторнууд, сушилканууд, плющилок, бутаруулдаг косилканууд, ехэ хэмжээтэй тракторай өөрөө буулгадаг прицепүүд, тусхай мешогууд болон бусад материалнууд, түхеэрэлгэнүүд үгтэхэ ёһотой.

Шубуунда хэрэгтэй хүсэд һайн комбикормо үйлэдбэрилгые хангаха талаар хэмжээ ябуулганууд баталагдаа.

Шубуун ажалай ашаг шэмые эрид ехээр дээшэлүүлхын, тэжээл гаргашалгые хороохын, единицэ продукцида ажал гаргашалхын болон өөрын үнэ хямдаруулхын тулада СССР-эй Птицепром болон союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүд хадаа конкурсно-туршалгын станцинуудта гүрэнэй шалгалта гараһан эрхим һайн гибриднэ шубуунуудые шубуунай фабрикануудта, шубуунай мяха худалдадаг бусад шубуу үсхэбэрилдэг ажахынуудта хэрэглэхэ уялгатай.

Энээнтэй дашарамдуулагдан мүнөөнэй үүлтэртэ шубуу үсхэбэрилдэг ажахынуудта үндэһэлэн 1964—1967 онуудта үндэгэ болон мяха үгэдэг шубуу үсхэбэрилхэ талаар шэнэ заводуудые байгуулхыень, тэрэшэлэн конкурсно туршалгын ажахынууд болон станцинуудые байгуулхыень СССР-эй Птицепромдо, союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгагдаа.

Шубуунай фабрикануудай, шубуу үсхэбэрилдэг тусхай совхозуудай, үүлтэртэ шубуунай ажахынуудай, СССР-эй Птицепромдо хамаатай бусад предприятинуудай хүдэлмэришэд, алба хаагшад, мэргэжэлгэдэй материальна урмашалые дээшэлүүлхэ хэмжээ ябуулганууд баталагдаа.

Шубуун ажалай талаар научно шэнжэлэлгын хүдэлмэри һайжаруулха бүхы хүдэлмэриие үргэлжэдэнь оньһожоруулгада үндэһэлэн промышленна ехэ арга хэрэглэн шубуу тэжээн үсхэхэ түрүү технологи зохёохын тулада СССР-эй птицепромой дэргэдэ шубуу үсхэбэрилгын талаар научна центр байгуулха.

Энээнтэй дашарамдуулан дурсагдаһан научна центр байгуулхын тулада СССР-эй Птицепромдо СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын шубуу үсхэбэрилгын научно-шэнжэлэлгын бүхэсоюзна институт дамжуулан үгтэхэ, зүгөөр энэ институт шубуу үсхэбэрилгын талаар научно-шэнжэлэлгын болон технологическа институт болгон шэнэдхэн хубилгагдаха юм. Энэ институт шубуу үсхэбэрилгын талаар түрүү научна центрэй зэргэдэ байна;

СССР-эй Хүдөө ажахын министерствын ветеринариин Ленинградска научно-шэнжэлэлгын институт шубуунай үбшэ аргалха талаар Бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институт болгон хубилгагдаа;

РСФСР-эй Хүдөө ажахын продуктнуудые абаха, бэлдхэхэ министерствын шубуунай үбшэ аргалха талаар Пятигорско болон Калининска научно-үйлэдбэриин лабораторинууд шубуунай үбшэнэй талаар бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай филиалнууд болгогдоод, үгтэхэ;

Украинын, шубуу үсхэбэрилгын талаар Украинын хүдөө ажахын министерствын научно-шэнжэлэлгын институт шубуу үсхэбэрилгын талаар научна центрэй украиндахи филиал болгогдоод, үгтөө.

Шубуу үсхэбэрилгын талаар научна центрэй филиал бололсохоор шубуу үсхэбэрилгын талаар Хойто-Кавказай, Баруун Сибириин, Алас Дурна зүгэй, Дунда Азиин, Белоруссиин, Казагай, Закавказиин, Балтика шадарай нютагуудта шубуу үсхэбэрилгын талаар туршалгын станцинуудые СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэтэй зүбшэжэ байгуулхыень СССР-эй Птицепромдо даалгагдаа.

Научно-шэнжэлэлгын эмхи зургаануудай, министерствэнүүд болон зургаануудай бусад һуралсалай газарнуудай шубуу үсхэбэрилхэ, шубуунай мяха болбосоруулха асуудалнуудаар хэдэг научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэриие тааралдуулха хэрэг СССР-эй Птицепромой дэргэдэхи шубуу үсхэбэрилгын талаар научна центртэ даалгагдана.

Мүнөө хүдэлжэ байһан хүдөө ажахын һуралсалай газарнуудта шубуу үсхэбэрилгын талаар зоотехнигүүдые очно болон заочноор бэлэдхэхэ хүдэлмэри эмхидхэхэ гэжэ СССР-эй Хүдөө ажахын министерство, СССР-эй Госплан, СССР-эй Птицепром уялгалагдана. Тиихэдээ ойрын жэлнүүдтэ шубуу үсхэбэрилхэ ажахын хүгжэхэ тудам иимэ мэргэжэлтэдэй олоор хэрэгтэй болохо байһые хараадаа абаха хэрэгтэй.

Дунда эрдэмтэй мэргэжэлтэдые бэлэдхэхэ талаар техникумүүдые, тэрэшэлэн тусхай мэргэжэлдэ ороһон шубуу үсхэбэрилдэг ажахынуудта үндэһэлэн шубуу тэжээдэг шадабаританиие бэлэдхэхэ һургуулинуудые СССР-эй Птицепромой зүбшэн 1965 ондо олоор байгуулхыень союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдтэ даалгагдаа.

Шубуунай фабрикануудые болон шубуу үсхэбэрилдэг бусад ажахынуудые бариха хүдэлмэри эмхидхэдэг барилгын организацинуудые машинануудаар, түхеэрэлгэнүүд болон оньһото хэрэгсэлнүүдээр болон материалнуудаар хангаха тухай, тэрэшэлэн эдэ организацинуудай өөрынгөө үйлэдбэриин предприятинуудые хүгжөөхын тулада шухала хэмжээнэй мүнгэ зөөри һомолхо тухай асуудал хаража үзэхыень СССР-эй Госстройдо, СССР-эй Госпланда, СССР-эй Арадай ажахын соведтэ болон союзна республикануудай Министрнүүдэй Соведтэ даалгагдаа.

Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заһабарилдаг заводой ОКС-ын барилгашадай дундаһаа «Буряадай АССР-эй габьяата барилгашан» К. Г. Белоглазовай хүтэлбэрилдэг штукатурщигуудай бригада түрүүлжэ ябадаг. Энэ бригадынхид даабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэдэг юм. Зураг дээрэ: (зүүн гарһаа) нэгэдэхи зэргэдэ бригадын гэшүүд К. Тарасенко, Ф. Комаринская, К. Белоглазов, Н. Домина, А. Балиштейн, Т. Ткачева; хоёрдохи зэргэдэ: А. Дорохова, Н. Соколова, Н. Степанова, Л. Аверина Р. Суханова, Е. Тараканова, Л. Перелыгина; гурбадахи зэргэдэ Е. Рябинина, В. Плюснина, К. Аршинская, В. Семенчева.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

Танай ясли, саад ямараар хүдэлнэб?

Ехэ туһатай

Нютаг бүхэндэ ажал хэжэ шадаха зоной хахад хубинь шахуу гэрэй эзэн эхэнэрнүүд болоно. Тэдэнэр олонхи ажахынуудта нниитын ажал хүдэлмэридэ огто хабаадалсадаггүй байна. Хүүгэдэй саад болон яслинуудые таатай зохидоор эмхидхээд, тэдэниие ажалда оролсуулхада ямар ехэ юумэ бүтээхэ аргатай гээшэб! Энээниие бидэнэр абаһаар лэ анхаралдаа абаа һэмди.

Манай «Эрдэм» совхозой нэгэдэхи отделениин түб—Түгнэ тосхондохи яслида 40 багашуул мүнөө үедэ байрлана. Тэдэнээ түрүүшын үдэрһөө эхилээд лэ һайн нянька, хүмүүжүүлэгшэдээр хангаһан байнабди. Даагшань нүхэр Мангутова Аграфена Алексеевна, нянинууд Ульянова, Иванова, тогоошон Скорникова гэгшэд нилээд оролдожо хүдэлнэ.

Гэрэй эзэн эхэнэрнүүдэй гэдэргээ заашье һанаата болонгүй хүдэлхэдэнь болохо даа.. Эдеэ хоолыньшье эрхим һайн—һүн, зөөхэй, тоһон, мяхан, огородой эдеэн гэхэ мэтэ,—гээд нүхэр Мангутова хөөрөө һэн.

Дурсагдаһан отделениимнай хүүгэдэй саадта мүн лэ 45 үхибүүд абтанхай.

Энээнэй ашаар тосхоной 30 гаран эхэнэрнүүд тариянай тоог дээрэ, огородто болон саадта яһала жэншэдгүй һайнаар хүдэлжэ байна. Жэшээнь, 3 үхибүүдтэй Раиса Керсун, 5 хүүгэдтэй Евдокия Кулакова гэгшэд огородто ябажа байна. 4 багашуултай Арачинская гэдэг тариянай тоог дээрэ хүдэлнэ. «Хүүгэдээ һайн харууһанда үгөөд, ажаллахада һанаа амар, олзотойшье байна»,—гэжэ нүхэр Керсун намтай уулзахадаа хэлээ һэн.

Тэрэшэлэн хоёрдохи отделениимнай хүүгэдэй яслида 20 гаран багашуул байдаг. Тэдэниие гурбахан лэ хүн харана. Энээнэй аша туһаар 20 эхэнэрнүүд совхозой ажалда, тариа хуряалгада хабаадалсана.

Харин Хүсөөтэ һууринда саад, яслигүй тула баһал арга хүргаа бэдэржэ, үхибүүдээ суглуулжа, үбгэд хүгшэд харууһална. Тииһэнэй эсэстэ тэндэ 50 гаран эхэнэрнүүд хүдэлнэ. Жэшээнь, Дашинимаева, Батоцыренова гэгшэд тариа хуряалгын эхилхэһээ хойшо тоог дээрэ ажаллана.

Гэбэшье бии байгаа байранууднай тон үсөөдэнэ, багадана. Тиимэһээ нэгэдэхи отделениингээ түб-Түгнэ тосхондо 150 үхибүүдэй нэгэ доро байрлаха, Брянскда 25 хүүгэдэй һууритай яслинуудые бодхохо гэжэ шиидээд, барижа эхилэнхэйбди.

Боом тосхондомнай оройдоошье байрагүй. Тэндээ, мүн бэшэшье нютагуудта энэ намарһаа эхилээд гэрнүүдые бодхоохобди.

Саад, яслинуудаа ашаглахадаа, тэдээнэй аргагүй туһатайе ойлгонхойбди. Тэдэмнай эрхим һайн эдеэ хоолоор хангагдана. Мүн тэндэ ариг сэбэрые сахиха, хүүгэдэй элүүрые хамгаалха, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эмхидхэхэ талаар манай профсоюзай эдэбхитэд яһала оролдодог. Һаяшаг энэ асуудалаар рабочкомойнгоо заседани дээрэ дэлгэрэнгы хөөрэлдөө эмхидхээ һэмди. Тиихэдэмнай хэдэ хэдэн дутагдалнууд элирүүлэгдэжэ, тэдэниие усадхаха хэмжээнүүд дары бэелүүлэгдээ һэн. Эгээ мүнөө үедэ бүхы саад яслинуудаа бүри һайнаар хүдэлгэхын тула тэдэниие саг үргэлжын хиналта доро абанхайбди.

Түрэлхид анха түрүүн саад, ясли эмхидхэхэдэмнай балай дуратай байгаагүй, үхибүүдээшье үгэхэ ёһотой заримашуул үгэдэггүй һэн. Түрүүшээр нянькануудшье тухашарһан байха. Харин мүнөө тиимэ юумэн огто үзэгдэхэеэ болинхой. Түрэлхид хүүгэдээ яслида гү, али саадта байлгадаг болоһондоо ехэ баясадаг, ажал дээрээ һайнаар хүдэлдэг байна. Гадна үхибүүдээ иигэжэ түбхинүүлхэ дуратаншье олошоронхой. Энэмнай саад болон яслинуудаймнай яһала хангалтатайгаар хүдэлдэг болоһониие гэршэлнэ хаям.

Хүүгэдэй саад, яслинуудай туһа ехэ даа, юу хэлэхэб! Совхоздо, хүдэлмэришэдтэ өөһэдтэньшье, Үхибүүдыньшье найдамтай һайн харууһанда байна ха юм.

Ушар тиимэһээ хойто жэлэй хабарые угтуулан, совхоз, колхоз бүхэндэ ясли, саадуудые олошоруулая гэжэ һанамжалха байнаб.

Ф. МАКСИМОВ,
Мухар-Шэбэрэй «Эрдэм» совхозой рабочкомой түрүүлэгшэ.

ЛЬВОВСКО ОБЛАСТЬ. 1964 оной сентябриин 8-да П. Н. Нестеревэй харуулһан үзэгдөөгүй баатаршалгын 50 жэлэй ой гүйсэбэ. Ородой армиин эрэлхэг зориготой энэ летчик агаарай дайнда «таран» гэдэг сохилто дэлхэй дээрэ анха түрүүлһынхээ хэрэглэн, дайсанай самолетые унагааһан юм. Тиигэжэ энэ летчик тэрэ дайнда баатарай үхэлөөр унаһан байгаа. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ олон совет летчнгууд тэрэнэй арга хэрэглэһэн байна. Нестеревэй нэрэмжэтэ колхоздо баатарай дурасхаалда хүшөө табигданхай. Зураг дээрэ: Нестеревэй дурасхаалай хүшөө. ТАСС-ай фотохронико.

Түрэл орон доторнай

ДОЛООН ЖЭЛЭЙНГЭЭ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭБЭ!

МАКЕЕВКА. (ТАСС). Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө түрүүлжэ мүрысөө эхилэгшэдэй дунда «Пролетарская-глубокая» гэжэ шахтын горнягууд байһан юм. Нүүрһэ малтаха талаар долоон жэлэй эсэстэ дүүргэгдэхээр хараалагдаһан түсэбөө тэдэнэр августын 31-дэ түгэсхэбэ.

«Пролетарская-глубокая» шахта Донбасста эгээн түрүүлжэ хүдэлмэреэ үргэлжэдэнь оньһожоруулһан предприяти болоно. Нүүрһэнэй промышленностьда зорюулагдаһан шэнэ шэнэ машинанууд забойнууд соонь шалган туршагдажа гарана. Эдэ машинануудые ашаглаһанай ашаар ажалай бүтээсые дээшэлүүлгээр 1965 ондо туйлагдахаар хараалагдаһан хэмжээн мүнөө үлүүлэгдээ. Шахта ашаг ехэтэйгээр, гүрэнһөө нэмэлтэ мүнгэ зөөри абангүйгөөр хүдэлдэг. Долоон һарын турша соо энэ шахта түсэбһөө гадуур 80 мянган түхэригэй ашаг олзо оруулһан байна.

БОЛГАР ХАНИНАРАЙ ЗАХИЛЫЕ БОЛЗОРҺООНЬ УРИД

МОСКВА. (ТАСС). Аха дүү ороной захилые болзорһоонь урид дүүргэхын тулада ниислэлэй 30 гаран предприяти болгар арадай гайхамшагта һайндэрэй—сүлөөрэлгын үдэрэй урда тээ хүдэлмэрилжэ байна.

Багалитражна автомобильнуудай завод «Москвич» гэжэ хүнгэн автомашинануудые, «Борец» гэжэ заводой машина бүтээгшэд компрессорнүүд болон насосуудые, В. В. Куйбышевай нэрэмжэтэ электрозавод трансформаторнуудые болзорһоонь урид бүтээжэ эльгээгээ.

Москвагай нэгэдэхи подшипникова, станок бүтээлгын, «Красный пролетарий», М. И. Калининай нэрэмжэтэ насосно болон бусад заводуудһаа Болгариин предприятинууд эрхим шанартай зүйлнүүдые эдэ үдэрнүүдтэ болзорһоонь урид абаһан байна.

НИКОЛАЙ ГРИНДЫН БРИГАДЫН РЕКОРД

ДОНЕЦК. (ТАСС). «Куйбышевуголь» гэжэ трестын «Октябрьская» шахтын коммунист Николай Гриндын бригада августын 31-нэй үдэр «К-52 М» гэжэ комбайнаар 85.170 тонно нүүрһэ малтажа, бүхэсоюзна рекорд тогтоогоо.

«Октябрьская» гэжэ шахтын механизаторнууд Донбасста комбайнай бүтээсые дунда зэргээр арба тухай дахин дээшэлүүлээ.

ГУТАЛАЙ 1.000 ШЭНЭ МОДЕЛЬ

Үбэл-намарай энэ сезоной хүнгэхэн, аятай зохид түхэл маягтай 35 миллион шахуу паар туфли болон ботинканууд Россиин Федерациин магазинуудта орохо байна. Эдэнэр хэмэл болон ёһотой арһануудаар оёогдоһон, хүнгэн һархигар резинэ улатай байха юм. Тэдэнэр тон олон түхэл янзын байха. Гутал оёгшод 1.000 гаран шэнэ модельнүүдые бэлэдхэһэн байна бшуу. Жэшээлхэдэ, эхэнэрнүүдэй үмдэхэ хэмэл арһан сарагтай, нарин хоншоортой сабхинууд тон хүнгэхэн, аятай зохид зээлэхэнүүд байха юм. Элдэб үнгын нооһон бүдүүдээр доторлогдонхой. Иимэ сабхинуудые хүйтэн намар, дулаан үбэл үмдэжэ болохо юм. Тэдэнэй сэн угаа хямда байха. Москвагай, Ленинградай, Хойто-Кавказай болон Волго-Вятска совнархозуудай предприятинууд иимэ гуталнуудые оёжо эхилээ.

Шэнэ нооһон бүдүүдээр оёгдоһон гоё һайхан, дулаан ботинкануудые багашуул үбэл болохын урдуур олоор абаха. Һургуулиин үхибүүдтэ зорюулагдажа, дулаалагдаһан полуботинканууд, арһаар доторлогдоһон дулаан сабхинууд оёгдохо юм.

(ТАСС).

«КРАСНОДАРНЕФТЕГАЗ» ГЭЖЭ НЭГЭДЭЛ АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР ШАГНАГДАБА

Нефть болон газ абалгые хүгжөөлгэдэ амжалта туйлаһанайнь түлөө, Краснодарай хизаарай газар дээрэ нефтиин скважина механическа аргаар малталгын эхилһээр 100 жэлэй гүйсэһэнтэй дашарамдуулан (энэ хадаа нефть болон газай промышленностиие хүгжөөлгэдэ эхи табиһан юм) Хойто-Кавказай совнархозой «Краснодарнефтегаз» гэжэ нэгэдэлые Ажалай Улаан тугай орденоор СССР-эй Верховно Соведэй Президиум шагнаа.

(ТАСС).

ШУҺААРНАЙ БҮХЭЛЭГДЭҺЭН ХАНИ БАРИСААН

Василий Безвершук Чехословакиие сүлөөлхын түлөө дайлалдаа һэн

ВАСИЛИЙ Безвершук Свердловск пассажирска депогой …нистаар арбан табан …жэ үлүү саг соо хү…жэ байна. Энэ хүниие …хословакида һайн таниха мэдэ… Василий тус орониие сүлөөл…лготой партизануудай от…да ябажа, дайлалдаа һэн. Тии… 1945 оной майн 9-дэ, Илал… үдэр гитлеровецүүд тэрэниие… …жа алаһан ха юм. Тиихэдэ … ушар болоһон байгаа.

Гитлеровецүүд 1944 оной ха… совет сэрэгүүдтэ түригдэн су…жа ябахадаа, арбан зургаа… Василий Безвершугые Вин…цка областиин Турбов гэдэг тү… нютагһаань намнажа абаа… юм. Тиихэдээ хэлхеэ хол… һандаагаа ха гэжэ һэжэг һа… байха. Василий Перемышль… үхэлэй лагерьта оруулагдаад …тараа Чехословаки худар абаа…дaa бэлэй.

Белов гэжэ тосхондо тушаалган… байһан совет хүнүүд модо отол… ажалда табигдаа һэн. Тэндэ …даа Василий Фратишек Иро…шек гэдэг багшатай танилсаһан … ха. Чехословакиин, патриодто …үлжэ тэндэһээ тэрьедээд, партизануудай талада ороһон юм. …һүүлээрнь Василий тагнуулшан боложо велосипед унаад, ойрын харгыгаар ябажа, немецүүдэй сэрэгэй штабуудай, буудалгын газарнуудай хаана байһаниие мэдэдэг һэн. Яһала оло дахин байлдаанда оролсоод гараһан байха. Теэд нэгэ тиимэ тулалдаанай һүүлээр Василий бусажа ерээгүй.

…Урда үдэрын—үдэшэлэн орой болотор партизануудай отряд СС-эй сэрэгэй колонные марайжа байба.. Совет сэрэгүүдтэ бэеэ тушааха дурагүй байһан гитлеровецүүд хадатай модотой газараар ябажа, баруун тээшээ арилха һанаатай байһан юм ха. Немецүүдэй ябахые хүлеэнгүйгөөр, партизануудай командир буу зэбсэг, һомо хэрэгсэл асархаяа эгээн дүтэхэнэ байһан Белов тосхондо ошохыень Франтишек Ировушегта захирһан байгаа. Тэрээнтэй сугтаа ошоошо 8 партизанай нэгэниинь Василий Безвершук байһан.

Һүни юһэн партизан тэрэ тосхондо ерэбэ. Тэндэһээ һомо хэрэгсэл абаад, гэдэргээ бусахаяа мордобо. Үүр сайжа байгаа. Эндэ дүтэхэнэ шоссе харагдана. Тэрэниие хүндэлэн гарабал, һанаһан газартаа хүрэхэ байгаа.

Гэнтэ немец хуягта машина годирхойн саанаһаа гараад ерэбэ. Тэрэнэй хойноһоо СС-эй сэрэгүүдые тээһэн ашаанай автомашинанууд гүйлдэнэ. Партизанууд бэеэ нюугаад хэбтэбэ. Тэдэнэй хажуугаар дүшэ гаран машина гүйлдэжэ гараа. Теэд һүүл захань юрэдөө харагдахаар бэшэ хэбэртэй. Тиигэжэ ябатараа партизануудые обёороод машинануудаа зогсоожо эхилбэ. Үсөөхэн болобошье, булюу хүсэтэй дайсантай тулалдаха гэжэ партизанууд шиидэһэн байгаа.

Партизануудые хүреэлһэн дайсанай дүхэриг улам уйтарба. Тиигэжэ байтар Василиин гарые буугай һомон тудаба. Мүн бэшэшье сэрэгшэд шархатаа. Һүүлээрнь һомоншье дууһаа. Шархатаһан юһэн партизаниие дайсад эгсэ эрье руу туужа абаашаад, тэндэ буудаха абяанай дуулдахада, буугай һомондо тудагдааб, хүл дээрэһээ мухаряаб гэжэ Василий ойлгоо. Тиигэһэн бэеэрээ нүхэн руу унаба. Хойноһоонь бэшэшье нүхэдынь мухариһан байгаа. Тэдэнэй үхэхынгөө урда тээ ёололдохые дуулаа һэн.

Буудуулһан партизанууд бултадаа үхэбэ гү гэжэ үзэхэеэ СС-эй сэрэгшэдэй нэгэн жалга руу бууба. Тэрэ алууршан тэндэ хэбтэһэн хүн бүхэнэй толгой руу ташуур буугаар буудаһан байгаа. Тиигээд Василиин хажууда ерэжэ, хүлөөрөө үдьхэлжэ үзөөд, мүн лэ буудамсаараа: «Бултадаа үхэнхэй» —гэжэ хашхараад, нүхэн сооһоо гараһан гэхэ. Иимэ ушар 1945 оной майн 9-нэй үглөөгүүр болоһон юм.

Теэд дайсанай һомон Василиие алаагүй байшоо. Нүхэ руу унахадаа тушаан боложо толгойгоо гараараа халхалһанай ашаар лэ 9 хүн сооһоо гансааран амиды үлэһэн байба. Буугай һомон гарыень тудажа, яһыень бисалаад, тэндээ үлэшоо.

Белов тосхоной зон Василиие олоод, Кошинберг нютагтахи эмнэлгын газарта абаашаһан байгаа. Энэ залуу хүбүүнэй ами наһан аюулда ороод байһан юм. Тэрэниие абархын тула Чехословакиин врачнууд үнэхөөрөө баатарлиг оролдолго гаргаха ушартай болоо.

Шархатаһан партизанай нэгэ бага эдэгээд байхада, тэрэниие Большое место гэжэ городой больницада абаашаа. Тэндэ хэбтэхэдэнь, тэрэнэй дайшалхы нүхэд Василитай уулзахаяа ходо ерэдэг байгаа. Тиихэдээ мантай хүршэ байһан партизанууд СС-эй колонные барижа бараһан юм гэжэ дуулгаһан байгаа. Дүрбэн һара болоод, Безвершук эдэгэжэ, түрэһэн орон нютагтаа бусажа ерээ.

Чехословакиин хани нүхэд Василий Безвершугые мартанагүй. Тэдэнэй уряалаар гурбан жэлэй саана тэндэ ошожо, дайлалдаһан газараараа ябаһан байха. Медицинскэ сестра Конецкая, врач-рентгенолог Карел гэгшэд Василиие хурэһөөр танииһан юм. Тиигээд тэрэниие операци хэдэг газарта дахуулжа асараад, тэрэнэй хүндөөр шархатаад байхада хайшан гэжэ эмнэһэн, аргалһан тухайгаа хөөрэжэ үгөө.

Луже городой һургуули соохи пионернүүдэй комнато соо «Совет партизан Василий Безвершугай ябаһан газараар» гэһэн гаршагтай үхибүүдэй дура сэдьхэлээ табижа шэмэглэн зохёоһон булан бии байдаг. Тэндэ Ураалһаа өөрынь эльгээһэн ном, һудар, фото-зурагууд, эрдэниин шулуунууд шэл доро гамтайгаар хадагалагдажа байдаг.

Василиин шархатаад хэбтэхэдэ оложо абаһан Белов тосхоной зонтойшье сэдьхэл хүдэлгэмэ уулзалга болоо һэн.

Дайсантай ушархадаа, юһэн партизанай үхэлтэ шанга байлдаа хэһэн шоссейн хажуудашье ошожо хараа. Патриодуудые буудажа алаһан газарта дурасхаалай хүшөө бодхоогдонхой байба.

Свердловскдо, гэртээ ерээд байхадаа, Василий Безвершук чех хани нүхэдтэеэ буулгаһан фото зурагуудаа, тэдэнэй эльгээһэн бэшэгүүдые харуулба. Иимэ бэшэгэй ерэхэдэ, гэр бүлэ соогоо—һамгантаяа, хүбүүдээрээ сугтаа уншаад, хамта хүдэлжэ байһан нүхэдтөө үзүүлдэг. Дайсанда эсэргүүсэһэн хамтын тэмсэл соогуур бии боложо, улаан шуһаар бүхэлэгдэһэн, хэзээдэ мүнхэ хани барисаан тэдэ бэшэгүүд соонь эли тодоор харагдана.

Игорь ТВЕРСКОЙ. (АПН).

Хани нүхэдэй уулзалга

Монгол Арадай Республикын элитэ дуушан Жаргалсайхан Болгари ошохо замдаа манай городто ойро зуураханя тогтобо. Тиихэ һамбаандань редакцидаа уряжа хөөрэлдөөбди.

Монголдоо театр хүгжэжэ байһан тухай, Болгарида һуража байһан тухайгаа нүхэр Жаргалсайхан хөөрэбэ. Энээнэй урда тээ хүгжэмтэ драмын театр байһанаа, мүнөөдэ энэ таһаржа, оперно, драмын, хүүхэдэй театрнууд болоо. Советскэ Союзда—Ташкентда, Москвагай, Свердловскын консерваторинуудта һураһан хүбүүд, басагад эдэ театрнуудта хүдэлжэ байдаг. Мүн бэлигтэй залуушуулһаа бүридэһэн симфоническа оркестр бии боложо байнхай.

— Өөр тухайгаа хэлэхэ болоо һаа, 17 наһатайдаа Чойбалсан городой театрта ороод, 18-тайдаа «Хурим» гэжэ зүжэгтэ гланва роль (Боролдой) гүйсэдхэһэн байгааб,— гэжэ нүхэр Жаргалсайхан хөөрэбэ. Эхэ оронойнгоо делегацитай хамта бүхэдэлхэйн залуушуулай фестивальнуудта: Москвада, Австрида, Хельсинкэдэ хабаадаһан байгааб. Фестивалиин болоһо байха уедэ Австрида шахардуу байдалтай байһан дээрэһээ бидэнэртэ, социалис ороной делегацинуудта, Австриин засагаархид гостиница үгөөгүй һэн. Тиигээшье һаань, Австриин коммунистнууд бидэнэрые ехэ һайнаар угтажа, фестивалиин уедэ байра байдалаар һайнаар хангаһан һэн.

Саашань нүхэр Жаргалсайхан өөрынгөө репертуар тухай хүрянгыгаар хэлэжэ үгэбэ. Энээнһээ урда тээ ехэнхидээ арадай дуу дуулажа ябаһан. Консерваторидо ороһоноо хойшо классическа зүжэгүүдтэ дуулахаар бэлэдхэжэ байгаа. «Игорь тайжа» гэжэ оперодо Кончагай ари дуулахаар бэлдэжэ байна. «Мүн «Садко»доо» болон бусад оперонуудта дуулахаар бэлдэжэ байна. Классическа зүжэгүүдтэ дуулахатаяа хамта, мүн арадайнгаа дуу дуулалсадаг байхаб гэжэ хэлэбэ.

Монголой дуушан Болгарида һуража байһан тухайгаа саашань хөөрэбэ. Болгари гэшэдэ дуушадай орон гэжэ-нэрэтэй юм гээд нүхэр Жаргалсайхан хэлэбэ. Үнэхөөрөөшье эндэһээ гайхамшагта дуушад, композиторнууд гарадаг байһан. Ниимэ гайхамшагта орондо дэлхэйн 32 оронһоо студентнэр һуража байһан. Болгариин түб Софи городһоо 4 километр тухай газарта студентнэрэй городок гэжэ бии юм. Энда 6 мянган хариин студентнэр, 2 мянгаад өөһэдынь студентнэр һуража байна. Эрдэмэй энэ городок мүнөө үе сагай бүхы түхеэрэлгээр, һайн байра байдалаар хангагданхай. Эндэхи консерваторидо дэлхэйн олон оронуудһаа: Кубаһаа, Латин Америкын болон Арабудай оронуудһаа, Вьетнамһаа, Монголһоо студентнэр һуража байдаг.

ЭЛДЭБ ҺОНИН

Мантан томо мэлхэй

Камбоджын Сианукхвилли гэжэ далайн портын загаһашад Сиамска тохойһоо мантан томо мэлхэй барибад. Тэрэнэй утань 2 метр 20 сантиметр, 400 килограмм шэнгүүртэй юм. Мүнөө энэ мэлхэй загаһанай институтда байрлуулагдана.

Асари томо хасуури

Чехословакиин Банска-Быстрица гэжэ город шадар асари томо хасуури модон ургажа байдаг. Тэрэнэй үндэрынь 60 шахуу метр, зузаагынь бүдүүн — 6 метр болохо юм. Энэ хасуури 430 жэл ургажа байна гэжэ эрдэмтэд тоолодог.

БАРГАЖАНАЙ ТРАКТААР... Л. ХАНДУРОВАЙ фото.

ҮГЭРСЭ ГҮ? МАНАЙ ОГОРОДҺОО ДАА...

Сал ногоон үгэрсын салат зөөхэйтэйгөөр эдижэ байхада ямар аятайб! Үгэрсэдэ дурагүй хүниие олохо гүт? Хоморшог лэ хаш.

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин Кировэй нэрэмжэтэ колхозэй огородшод үндэр ургаса энэ жэлдэ хүрэһэн габьяатай.

— Гурэндэ овощ худалдаха түсэбөө хоёр дахин үлүүлэн дүүргэбэбди. Мүнөө нэгэ мянга долоон зуугаад центнер овощ тушаагаабди. Намарай ольбонхой болотор үшөө долоон центнер овощ гүрэндэ худалдаха дүүрэн арга боломжо бидэндэ бии,—гэжэ колхозэй огородшодой бригадир Долгор Дамбаева хөөрэнэ.

Энэ жэлдэ овощой баян ургаса —огородшодой ажалай үнэмшэлтэ мүн. Софья Аюшеева дуршалтай огородшон. Эхэ нүхэрнай участок бүринһөө 60—60 центнер үгэрсэ хуряаха, гаабарита түсэбөө 200 процент дүүргэһэн. Энэмнай ниихэдээ 14 гектар бүхэнһөө 250—300 центнер үгэрсэ абтаһан болоно. Мүн һайн ажмалта түйлаһан Ханда Гомбоева, Мария Кокорина, Далаан Бадмаева гэгшэд тэрэнһээшье дутуугүй баян ургаса хуряана.

Тиихэдэ Доодо-Бүхэнэй найман жэлэй һургуулиин арбан хоёр һурагшад бүхали зундаа колхозэй огород дээрэ ажаллаһан.

Энэ жэлдэ колхозой шэнэ теплица соо үгэрсэ эртэ эдеэшэ. Аяар июлиин 1-нээ эхилжэ городой столовоонуудые үгэрсөөр хангажа захалаа. Теплицын худалмэриланшад Дабажид Норбоева, Галина Очирова гэгшэд һайнаар ажаллажа, 50-аад центнер үгэрсэ тушааһан.

Энэдэ үтэгжүүлгэ архимаар хэгдэнхэй. Химин хэрэглэгдэнэ. Мүнөө шэнэ теплицын хажууда хоёр-гурбан ондоо теплицанууд баригдажа байна. Ерэхэ жэлдэ үшөө баян ургаса хуряахаар эндэхид шиидэнхэй.

К. БУБЕЕВ.

ҮНЭМШЭЛГЭ БАРЮУЛАГДА...

13 бригадада, 3 цех, 368 шофернууд, заһабарилгын худалмэришад коммунис ажалай нэрэ зэргэтэй болохын түлөө тэмсэжэ байгаа юм. Коллектив соогоо Леонид Барабанов эрхим худалмэришэн байһанһаа гадна, эрхим уралан наряжуулагша болонхой. Лхасаран Нимбуевые абаад үзэгты. Юрын слесарьһаа ажаллажа эхилээд, мүнөө механик болонхой. Ажалһаа сүдөөтэй сагтаа эрдэм һургуули шудалжа, үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ улаа дараалан 2 класс дүүргэл, мүнөө худалмэришан залуушуулай һургуулиин 7-дохи классда һуралсана. Сафрон Старинскиин хүтэлбэридэг комсомол-залуушуулай шоферуудай бригада мүн лэ һайнаар худалдаг. Коммунис ёһоор ажаллахын, ажаһуухын түлөө орлодог.

Түрүүшынхай ударник гаһа коммунис ажалай ударник Сергей Кириллович Ковалев тухай тайлбар... системэтэ... энгүүлэн салбарда. Тэрэнэй хоёр басагадынь ... һургуулида ... һуралсажа, эрдэмэ ... шалүүлна.

Эдэ тоо, баримтанууд тушаа Улаан-Үдын таксомоторно заводой мобильна ажахыда һаяхан болоһон коммунис ажалай удмагуудай, үйлэдбэриин түрүү шуушай, шэнэ ... слёт дээрэ дурдаһан, хэлэгдэһэн байна.

Мүнөө түс ажахын хоёр цех вулканизациин, таксомоторнстнуудай цехүүд коммунис ажалай коллективай нэрэ зэргэтэй болонхой. Үйлэдбэриин 80 түрүүшуулда коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгодонхой. Таксомоторно ажахын бүхы коллективаараа коммунис ажалай түлөө мүрысөөндэ ороо собо.

Слёт дээрэ үйлэдбэриин түрүүшүүлдэ коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэ олгоһон ... үнэмшэлгэ барюулагдаа.

А. МАНГАТХАНОВ.

Халаахай

Харгын халагламаар ушар

Август һара—хүн зоной сүлөөгүй саг. Тарая хуряалга. Зарим албa хаагшад амаралтадашье гарана. Би Баргажан нютагаа ошохо гэжэ автобусто һуугаад табилуулаб. Хурамхаан тосхон дээрэһээ «Баргажан—Уланхан» гэһэн гаршагтай автобусоор сааш ябаһаб.

Хүн зон олон. Тэдэ ямар үзэгдэл энэ уедэ харжа гэжэ һаначанат? Автобусой жолоошон Михаил Балуев гэгшэ дан лэ «шадамархан» хүн гэшэ гү даа, али заншаар тиимэшэг хүн гэшэ гү? Автобусто ороһон лэ хүниие бүдүүлиг заншаран хоолойгоор угтана.

Арайшье гэжэ Ягдаг тосхондо дүтэлөөбди. 67—67 номертой автобуснай тосхоной тэг наана зогсолой. Жолоошоншье үүдэнүүдэө яб-хаб хаагаад, машинынгаа урда мөөрэй дали дээрэ бииедтэй, мүнгэтэй сүүмхэә табижархиба. Буунан хүнүүдһээ абаһан хүүшан билдэнүүдээ хэлбэ... ... Хурамхаанай һургуулиин багшанар Дари Очирова Орбодоева, Сергей Степанович Бэлсоева гэгшэд энэ тухай һайн мэдэхэ, юундэб гэхэдэ, тэдэнэр энэ автобусто һууһан ябаһан.

Алла тосхон дээрэ хүнүүдые һуулгахадаа, нүхэр Балуев мэхэтэйгээр энээбхилэн:

— Танда билет хэрэгтэй гү?—гэжэ асуугаахина. Зарим хүнүүдэй юундэшьеб хэрэггүй гэн, гараа зангахадань, жолоошон мүнгэнэй сүүмхэ руугаа баяртайгаар хааһыйна. Эмшэн Эльвира Будаеваагай билет заатагүй хэрэгтэй гэхэдэнь, хүушаржа унгагдашэһэн нэгэ билет һарбайба. Һуужа ябаһан хүнүүдынь энэ жолоошонойнгоо юу хэжэ байһые ойлгоношьегүй ха даа. Харин жолоошондо энээн тухай хэлэхэдэ, тэрэ ... гэжэ бүдүүлигээр зандаржа юм.

...Августын 20. Уланханһаа наашаа мордоогоб. Бэда Балуевай автобусто һууха баатай болободи. 7 сагта тэндэһээ гараха зэрэгтэй, жолоошон нагашье хүндэ билет үгэбэгүй. Яһалтай харгыгаар машинаа ондоо-сондоо ябуулна. Гэнтэ харгы дээрэ бүхөөгтэй ямаршьеб машина харагдаба. Жолоошомнай магнашоо, машиныһ ябуул дунда билэдүүдые тараажа байгаад, ямаршье мүнгэ абангүй, хүнүүдтэ үтээрхөө һэн.

Машиншье ... үнгэрбэ. Жолоошон Балуев амяа даран:

— Ухэтэрөө айбалби. Манай гаражай эксплуатациин начальник гэжэ һанаалби,—гээд эдүүсэбэ...

Гайхалтай. Олохон хүнүүд билдэнүүдгөө һууха сэрбэ даа. Харин тэдэнэй мүнгэнинь жолоошонной хармаан руу ороо бшуу.

Баргажанай АТХ-гай начальник нүхэр Иваново энээн тухай хэлэхэдэ, тэрэ гараа дэлгэжэ:

— Жолоошон Михаил Балуевһай түсэбөө ходо дүүргэдэг, машинань дарагар. Тэдэ танай гомдолнууды үгэнгүй олон лэ даа. Будүүлиг, зандарган гэлсэдэг. Билет үгэдэггүй гэхэ. Тэдэ Балуевай тиигэжэ ябахые өөрөө хараагүй зад, барижа шаданагүйбди.

Хүндэтэ Михаил Дмитриевич! Та хүтэлбэридэгшэ гээшэт! Тэдэ арад зоной гомдолнуудта юундэ хэлэжэ хандахат? Бүхы автобусуудай ябадаг замда һайн урдажаа хүдэлхэ нүхэр бии. Бусадай туйлажа ябаһан журам дайда хапан шалгагшаые табихада ябана? Хүнгэн олзодо дуратайшуулай ама татангуй, харин тэдэнэр дайдала ... ябаха бүхы болод байнат!

Л. ГАРМАЕВА.

ХИЛЫН САДАНАҺАА

Революциин армида залуушуул абтана

ГАВАНА, сентябриин 5. (ТАСС). Кубын армида залуушуулай дээлжээтэ таталга үнгэргэгдэжэ байна. Сэргэтэ албата ёһоор алба хэхэ тухай хуулиин үнгэргэжэ жэлдэ абтаһан һуулиар революционно Кубын зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ үйлэтэ нима таталга хоёрдохоё үнгэргэгдэбэ.

Албанда абтагшадай суралдаг пунктнуудта эдэ үлэрнүүдтэ айхабтар ехэ хүхюу зугаатай. Кубын залуу хүбүүд революциингаа түйлалтые хамгаалха хэрэгтэ өөһэдынгөө уялгые үнэн сэхээр дүүргэхээр бэлэн.

Дайшалхы эрилтэнүүд

ВАШИНГТОН, сентябриин 5. (ТАСС). США-гай штабуудай начальнигуудай комитедай табан гэшүүнэй дүрбэнинь Урда Вьетнамда болоһо байһан дайнда Америкын зэбсэгтэ хүсэнүүдэй хабаадалгые бүри үргэдхэхэ эрилтэ США-гай Оборонын министр Р. Макнамарада табиба гээд Вашингтондо гарадаг «Дейли ньюс» газетын шэнжэлэгшэ бэшэбэ.

Урда Вьетнамай партизануудта сохилто хэхэ авиациин хүсэ дээшэлүүлхэ; Вьетнамай Демократическа Республикын портнуудые хаахын тула Америкын сэргэй суднануудые хэрэглэхэ; ДРВ-гэй газар дээрэ хорото ябуулга үнгэрөө ябуулхын тула урда вьетнамецуудтай Америкын солдатнуудые эльгээлгэхэ; партизануудтай тэмсэл ябуулха һургуули дүүргэһэн США-гай тусхай сэрэгшэдэй тоо Урда Вьетнамда бүри олошоруулха гэхэ мэтэ эрилтэнүүд Пентагоной хүтэлбэрилэгшэдэй хараалһан хэмжээ ябуулганууд соо бии гээд газетэ зээна.

Зэбүүрхэн буруушаана

Уласхоорондын олонито, мүн хэдэлэл Японой бүлэг социалистнуудтай Мао Цзе-дунай хүлэһэн хөөрэлдөөн тухай «Правда» газетын редакционно статьяе үргэнөөр тайлбарилна. Энэ статьяда хүрээлэгдэһэн асуудал Пекинэй байрамдалда дуратай арадууд Пекинэйн эб таһалалтагшадай хорото ажал ябуулгые шанга харюу үгэнэ.

СТОКГОЛЬМ. Ороной бүхы ехэ газетэнүүд «Правдын» редакционно статьягай тайлбари толилбо. Шведиин прогрессив газетэ энэ статья хэдэ дахин дамжуулһан байна.

Хитадай коммунис партиин хүтэлбэрилэгшэдэй КПСС-тэ, уласхоорондын бүхы коммунис хүдэлөөндэ, СССР болон бусад социалис гүрэнүүдэ эсэргүү тэмсэл ябуулжа байһан тухай «Дагенс нюхетер» газета тусхай статья толилоо. «Мао Цзе-дунда ажаһууха газар хэрэгтэй» гэһэн тус статья соо үзэл болохой талаар арсалдаан болоно бэшэ, харин капиталис болон социалис оронуудай хоорондохи «хүйтэн дайнһаа» дүтүүгүй тэмсэлэй болоһо байһан тухай тэмдэглэгдэнэ.

«Стокгольмс-Тиднинген» газетэ «Правдын» статьяе тайлбарилха зуураа, «Хитадай эрилтэ хадаа холын хараатэ зээрхэ түримхэй, ямаршье нэюлэн дайдагүй программа болоно» гэжэ онсо тэмдэглэнэ.

«Газар дайдын талаар Хитадай түримхэй эрилтые Советскэ Союз эрид шууд буруушаана» гээд «Свенска дагбладет» газетэ тэмдэглэбэ.

КАРАКАС. Японой бүлэг социалистнуудтай Мао Цзе-дунай хэлэһэн хөөрэлдөөн тушаа «Правдын» редакционно статья Венесуэлын олонито болон хэблэлые тон ехээр һонирхуулба. Тус статьягай тайлбари бүхы газетэнүүдтэ толилогдожо, оронойнь радио болон телевидениеэр дамжуулагдаба.

Мао Цзе-дунай марксизм-ленинизмдэ эсэргүү үгэнүүд газар дайдын талаар Адольф Гитлерэй захлагдаа түримхэй эрилтые һануулна гээд нютагай радиогой программые хүтэлбэрилэгшэ Эрнани Порто Карреро гэгшэ хэблэлдэй тоймдо тэмдэглээ. Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй энэ мэдүүлэгнүүд империалистнуудай ба социалис оронуудай хоорондохи «хүйтэн дайндэ» һаа тунхаглажа болоно.

Зүүнэй тала баримталдаг революционно хүдэлөөндэй национальна секретарь Рафаэль Хосе Муньос «Мао Цзе-дунай хэлэһэн үгэнүүд национализм ба шовинис үзэлөөр нэбтэрхэйнэ» гэжэ хэлэбэ. «Мао Цзе-дун арадуудай хоорондо эб таһалые, уласхоорондын байдалые бүри түгшүүритэй болгохо ороһоо гэжэ Муньос онсо тэмдэглэнэ. Социалис лагериин нэгэдэлые һандаргаха эрмэлзэлгэ Мао Цзе-дунай хэлэһэн үгэнүүдтэ дээрээ харагдана. Социалис лагериин оронуудай хоорондо арсалдаа гаргаха ба революционно хүсэнүүдэй нэгэдэлые һандаргаха хүсэлтэй Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй хорото ажал ябуулга «Правдын» редакционно статья соо элирхэйлэгдэбэ гэжэ арадай национальна аваангард партиин хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Альберто Эскобер Фернандес өөрынгөө мэдүүлгэ соо тэмдэглэбэ.

БЕРЛИН. Японой социалистнуудтай Мао Цзе-дунай хөөрэлдөөндэ үзэгдөө дуулдаагүй түримхэй шэнэ эрилтэ табиһан тухай мэдээжэ, манай предприятиин худалмэрилэгшэд ба албахаагшад ехээр зэбүүрхэжэ гэжэ СЕНГ-гай станок бүтээдэг заводой ажил партиина организациин секретарь Н. Отто ТАСС-ай корреспондентэй хөөрэлдэхэдөө хэлэһэн байна. Социалистнуудай, эб найрамдалай ба арадуудай аюулгүй байдалай ата тубада, хэрэгтэ огто таарахагүй энэ хараа бодолнуудые бидэнэр эрид шууд буруушааһанабди.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй ехэ ундэһэ ябанай политика ба «ажаһууха газар дайда» гэдэг шэнэ теори үнинэй мэдэхэ юм гээд Н. Отто гэмдэглээ. Дэлхэйн хоёр дахи дайнай Германиин империалистнууд энэл шэнэ «ниим» үг лоршуулж баримталжа байһан юм. Дэлхэйн хоёр дахи дайнай үедэ нэгэ мүн тиимэ лозунг ажаһууха газар дайда ба ... гэжэ Отто тэмдэглэнэ. Гэбэшье бодото байдалые зүбөөр ойлгодог хүнүүд ... тэдэнэй хархис үзэл бодолые буруушааха байна.

Америкын авианосец Индонезидэ дүтэлнэ

ДЖАКАРТА, сентябриин 5. (ТАСС). Индонезиин хэблэлэй мэдээсэлнэй ёһоор, һүүлшын гурбан үдэрэй турша Джакартада правительствын онсо зарлалтай засадани үнгэргэгдэбэ. Тэрэнэй президент Сукарно, республикын хуурай газарай, агаарай сэргэй, далайн сэргэй командалагшад хабаадалсаба. Тус заседани дээрэ уласхоорондын ба орон доторхи байдалай асуудалнууд зүбшэгдэбэ.

Яванска далайда хариин гүрэнүүдэй сэрэгэй корабльнуудай бии болоһонтой дашарамдуулан, зэбсэгтэ хүсэнүүдэйнгээ дайшалхы бэлэдхэлые дээшэлүүлхэ тушаа президентын шиидхэбэри тухай премьер-министрэй нэгдэгээр орлогшо Субандрио хэблэлэй түлөөлэгшэдтэ мэдээсэһэн байна. «Оронойманай гадаадын политическа байдал тон түгшүүритэй», тиимэһээ «гүрэнэй алба хаагшадта, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй сэргэшэдтэ амаралта үгэхые хорихо приказ президент үгөө» гээд Субандрио журналистнуудай асуудалда харюусаха зуураа тэмдэглэбэ.

Үнгэрэгшэ неделидэ Америкын «Энтерпрайз» гэжэ авианосец Индонезиин эрьедэ дүтэлжэ, агаарта 50 самолёт нииндүүлһэн. Америкын хэдэ хэблэлэ. Зэбсэгтэ хүсэнэй энэ һургуулиин эхилхэдэ тус авианосец Индонезиин нииснэл хотоһоо 150 миль зайда ябаа. Энээн тушаа мэдээсэһэн Австралиин хэблэлые баримталан, Рейтер агентство дамжуулна. «Энтерпрайз» үсэглэдэр Австрали хүрэжэ ерээ.

ЛОНДОН, сентябриин 5. (ТАСС).

Дьемэй харгыгаар...

ХАНОЙ, сентябриин 5. (ТАСС). Сайгонһоо мэдээсэнһэй ёһоор, засагай хүтэлбэрилэгшэд дахин ерэһэн зонхилогшо Нгуен Кхань урданай премьер-министрэй орлогшо байһан Нгуен Тон Хоан гэгшэдэ Урда Вьетнамһаа гаржа ошохо эрилтэ мүнөө тайлба. «Дай вьет» партиин хүтэлбэрилэгшэ Нгуен Тон Хоан юун дээрһээ намгадаха болобоб гэхэдэ, гурбан үдэрэй саада тээ тус партиин тала баримталагдаг офицернууд гүрэнэй засаг абаха һэдэлгэ гаргаад, тэрэнээ бүтээжэ шадаагүй.

Нгуен Тон Хоанай юһэн жэлдэ ондоо гүрэндэ ябаһанаа Урда Вьетнамда ерэһэнэй жэлһээ болоо гээшэ. Урданы зонхилогшо байһан Нго Динь Дьем тэрэнээ эхэ оронһоо намшаһан байгаа.

Тэрэнэй урьдагта байдал нигэжэ дүүрэхэе. Засагай хиналтые дүүрэн гартаа абаһан Нгуен Кхань Дьемэй замда орожо, засаг бүлэглэлэдэ хаза ерэһэн Хоаниие өөрынгөө харгы дээрэһээ зайлуулха гэжэ шиидэбэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номертоо

НЭГЭДЭХИ ХУУДАҺАНДА: советско-чехословацка хамтын мэдүүлгэ; Советскэ Союзай Коммунис партиин Централь Комитедһээ; КПСС-эй Бурятай обкомдо—республикын колхоз, совхозуудта нажамай наар хэлэлгын ябаса тухай, Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин Калининэй нэрэмжэтэ колхоз гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүрэгһэн тухай мэдээсэл.

ХОЁРДОХИ ХУУДАҺАНДА: тарян хуряалгые түргэдхэхын тула мэдүүлгэтэй... тула совхозой коммунистнууд шэнэ үүсхэл гарган, һайнаар ажаллажа байһан тухай Бэшээ тарь Д. Цыдендамбаев бэшэнэ. Энэ совхозой партиин комитедэй секретарь Зүүн-Торийн ниигүүртын коллектив эдэн элэр дэлбэгээр абахын тэмсэхэ тэмдэглэжэ байһан тухай Павловай корреспонденци.

ГУРБАДАХИ ХУУДАҺАНДА: ороойо тарланай гэлтэлгэ ролтотой тэмсэхэ тухай Бурятай АССР-эй прокурор Б. Пудржаповай статья; Москвада болохо бүхэдэлхэйн залуушуулай хуралдаанда зорюулһан тэ-рналууд; Б. Селиверстовой «Һүүлшын шата» гэһэн корреспонденци: спортын мэдээсэлнүүд.

ДҮРБЭДЭХИ ХУУДАҺАНДА: уран зохёолшо И. Калашниковай «Ахэ дүүнэр» гэһэн романһаа абтаһан хэһэг; гэлжэлэл; спортын һонин богоо.

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометеобюроин мэдээсэлнэй ёһоор, ниидэр республика доторнай үүлэтэ шэг байха, урда аймагуудаар бороо орохо. Баруун тээгүүр һулашагаар һалхилха. Хойто аймагуудаар 11—16, бусад нютагаар 15—20. Улаан-Удэдэ гүүр 6—8, үдэртөө 18—20 градус дулаан байха.

Сентябриин 9—10-най үдэрнүүдтэ үе үе үүлэтэйшэг, зарим газарта бороо орохо. Баруун тээгүүр һулашагаар һалхилха. Хойто аймагуудаар һүни 0—5, үдэртөө 11—16, бусад нютагаар һүниндөө 3—8, үдэртөө 15—20 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

Редактор **Ц. О. ОЧИРОВ.**

АТЛАНТИК-СИТИДЭ БОЛОҺОН СЪЕЗДЫН ҺҮҮЛЭЭР

США-гай президентые һунгаха һунгалтада бэлдэхэ үшөө нэгэ шатань дүүрэбэ гэшэ. Хүн зоной амардаг Атлантик-Сити гэжэ курортно бишыхан городой «Конвеншн-холл» гэжэ зал соо болоһон демократическа партиин 34-дэхи съезд Линдон Джонсониие президентээр һунгаха кандидат болгожо дэбжүүлээ. Тэрэнэй һүүлээр, 25 минута соо айхабтар ехэ орган хаанхиналан, хэдэн оркестрнууд наадаһан, хониониуд жэнгирһэн, 25 мянган делегадууд болон айлшад хашхаралдаһан байха юм.

Американска съездүүдэн һүүлээр болодог эдэ шанша таа шууяа нарьеэ гаргаһанай удаа тэ вице-президентын тушаалда сенатор Губерт Хамфри гэгшые дэбжүүлһэн байна. Тиигээд демократическа партиин һунгуулиин программа баталан абаа. Энээнэй хойто тээ бэйхэ хоорондо маеэрхэлдэг, демократическа болон республиканска гэжэ хоёр партиин хоорондо хүүлиин засагаа гартаа абахын түлөө шанга тэмсэл, политическа тулалдаан болохонь гээшэ. Эдэ парти бүхэнэй арга талада байһан өөһэдынь томо томо бодолнууд нэгэдүүлэд тэдээн тэмсэлдэ болоһо байна. Холбоото Штадуудта тогтонгой хоёр партийна системын эрхэ байдалда американска һунгагшын хоёр зүйлэ түлөө дуугаа үгэхээс өөрөөр һонгохо аргагүй. Эхэ зүйлэ абахым бархэтэй болодог. Демократическа партиин засагаа баряжа байха уедэ «жииреэй хүн», гэхэ гү, али «юрын американец» гээшэ оло дахин урмаа таһаржа, үршагтай байдалда оробо. Араалтайгаар зэбсэглэлгэ, урдынхиаад адли, налог түлэгшэдэй бэе дээрэ хүндэ яһан болохо тохогдоно. Бата найдамтай ажал олоно ябаһанай тоо олон түмэн хүн наһажа, гордижо ябаһан зангааран. Юундэб гэхэ... Хилын саана Пентагоной гэһэн зэргэгтэй түримхэй сэргэй ябуулганууд орон доторо хүнүүдэй һанаахь зобооно. Мүн тиихэ зуураа, уридшалан толохо үзэлһэний ёһоор, олохон зон хаана демократическа партиие хоро багатай байха бэзэ гэжэ тоолоно. Илангаяа республиканска партиин кандидадаар «талдуурагшадай» удамшахадаа, хатархын бүруун хүгжэлтэ Барри Голдуотер гэгшые дэбжүүлһэнэйхын һүүлээр энэ мэдэл тодот түрүүн байгаа.

Демократическа партиин хүтэлбэрилэгшэд хадаа урдын президент Джон Кеннедиин олоной дунда мэдээжэ болохоо улеэгддэй бодлогоор, мүн тэрэнэй харатай мүнөөдэр алуулһан дашарамда бии болоһон нэрэ солые хэрэглэхэ гэжэ ороролдоно. Демократуудай һунгалтын урда тээ гаргаһан плакатууд «Кеннедиин эрмшаашуулта үйлэ хэргые сагаа эхилһэн хэрэгсэ энэ байха тухай» хэлэнэ, амгалан тайбан байдал, һалбаран манлахэ тухай, шэнэ тухай үлөүр байдалтай тэмсэхэ тухай найдулна. Юрэнхэ нигэжэ юундэшьеб бүхэнһөө үгэхэ, найдуулхын талаар мүүлаар байхаргүй...

Һунгагшадай һанал бодолые хараадай байжа, сенатор Пасторе гэгшэ «Конвеншн-холлдо» программна үгэ хэлэхэдөө, «Америкын политическа байдалда уханай бодомжоло, хүндэтэйгөөр болон хүрөөсэлгэтэйгөөр хандалта бии байһан зангаараа» гэжэ арад зоноо, бүхы дэлхэйн арадуудые этигүүлхэ, найдуулха гэшэ съездынгээ һайн гол зорило болоно гэжэ хэлэһэн байгаа. Тиихэдэ «хүн түрэлтэнэй эсэхэ илалта болоһон» ядерна бүүдалгые хорихо договорые баталагдахые түрүүшын хүсэл гэжэ хэлэһэн байгаа. Тиихэдэ америка хүн гүрэнһээ хэмдэлэн, тэр нагдые хамдарха һайха үлөөхэ байгаа ...

Эдэ бүхэ хооһон найдуулгадань этигэхэ болохо зад? «Талдуурагшадай» хазаарлаад, өөһэдынгөө хэлэһэн ниигэмэй дулааһые демократическа парти дүүргэхэ шадаха гэшэ гү?— гэжэ Американ һунгагшад заатагүй һанаһан зэргэтэй. Тиихэдэ хэдэ... Урда Вьетнамда ... ... Конгодо ... ... Сагаан байшангай зүбшэлэгшэдэй Пентагоной хүтэлбэрилэгшэдтэй ...

Демократическа партиин хүтэлбэрилэгшэд хадаа съезд дээрэ үгэ хэлэхэдөө, республиканецуудые дайраад абаһан байха юм. Тиихэдэ тэдэнэр ядерна бүү зэбсэг хэрэглэхэ гэжэ дэн харюусалгатайгаар урялна гээд замаршалһан байгаа. Зүгөөр демократууд республиканска партиин съезд дээрэ гараһан мүн лэ тэрэ коммунизмда харгүй ... ... Юрэнхэдээ, ... Европые сүлөөлэлгэ», Кубада хүүшаанайнь гурим бий болгохо гэшэ.

Съезд дээрэ гражданска эрхэ эдлэлгэ хын түлөө тэмсэлэй шангадаад байһаниинь эли боло харагдаа һэн. Эгэл энэ шанга асуудалда зорюулагдаһан һунгуулиин программые түсэгэр бүрилдүүлһэн бусагүй демократиин засагай политика ... ...

Тэд негрнүүдэй эрхын зургаануудай ударидагшад тад ондоо юумэ хүлеэжэ байгаа хаям. Тэдэнэр хадаа правительствын эрхэ мэдэлдэ үгтэһэн конституциин бүхы хүсые хэрэглэжэ, ондоо ундэһэ яһатай американецуудтэй зэргэ тэгшэ түрэлтэй болгохо гэһэн хуулиин һунгуулиин программа соо оруулха һэн гээд байлдаһан байна. Энэ асуудалда демократическа партиин хүтэлбэрилэгшэдэй шиидэжэ абаһан программа соо ...

Тиигээд байһандань, ундэһэ яһанай илгаа гаргагшад эршэмтэй ябуулга хэнэ. Гражданска эрхэ эдлэлгын түлөө айхабтар шанга тэмсэл болоод байна. Миссисипи штатһаа Атлантик-Ситида болоһон съезд дээрэн һунгагдаһан хабаадалсахаар хоёр делегаци ерэһэн байба (Тэрэ штадта һунгуулиин урда тээ ... ...)

«Миссисипиин эрхэ сүлөөгэй демократическа парти» яһала ехэ илалта түйлаа гээшэ,—гэжэ «Вашингтон пост» газетэ бэшэбэ. Негр зоной 40 хувиие хабаадуулһан шэнэ партиин делегадууд хуулига ёһоор сууха эрхэ олоогүй байна. Энэ негр зоной хатуу зоригтой байжа, олоороо тэмсэлыхиинь ...

...США-гай президентые һунгаха сагай харгыгаар хоёр һара түүхэй үлэбэ. Политическа тэмсэл үдэр ерэхэ бүри улам шангадана. Һунгалтын һүүлээр манай шанадажа байгаа ямар нэгэ хүбилалта болохо гүгүү гэжэ һунгагшадынь һунгуулиин урда тээ энэ мүнөө шиидэжэ һаншан байна ...

А. БЕЛЬСКАЯ. (АНН).

БУРЯАД ҮНЭН

1 дэхи нюур.

1964 оной сентябриин 8.

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-... отделов: сельскохозяйственного производства и партийной жизни—47-59, 35-14, промышленного производства и партийной жизни—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: ... —24-74, советского строительства и ... 41-93, ... ров и писем—25-41, 38-30, информации—32-74, ... дов—34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н00213. Зак. № 750.